

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Angleško-japonski spor

Razvoj političnih razmer na zapadu, ki se čedalje bolj izostrujejo v skoro nepremostljivo nasprotje med Nemčijo in njenimi prijatelji na eni ter Rusijo in Francijo na drugi strani, je nekaj časa odvrnil pozornost od dogodkov v Aziji, dasi ti vplivajo in bodo v še večji meri odločilno vplivali na razplet te velike krize.

V Aziji se sedaj vrši velik preobrat, ki kaže na to, da se utegne Kitaj pod vodstvom svojega »führerja« — Čangkajška — zediniti, če mu morebiti res ni od usode namenjeno, da popolnoma razpade. Čangkajška se je posrečilo, da v sporu z južnim Kitajem pridobi večino južnih pokrajin z njenimi glavnimi političnimi faktori, ki imajo svoj sedež v Kantonu, za osrednjo vlado in se ima sedaj boriti samo še z odporom generalov ene same province. Upati je, da bo šef osrednje vlade ta odpor premagal in da bo potem japonski imperializem imel pred seboj državo, ki je ne bo mogoče kar meni nič tebi nič spraviti pod varuštvo. Na vsak način bo mogla »država vzhajajočega sonca« izvesti svoje načrte, ki zaenkrat gredo za absorbcijo severnega Kitaja, v takem slučaju le s skrajnim naporom svojih sil, ki pa so zadnja leta itak že hudo prenapete in preobremenjene, kar se posebno pozna na političnem stanju japonskih državnih financ. Še večja ovira za uresničenje načrtov japonske ekspanzije pa je politična izolacija, v kateri se danes nahaja mikadovo država: Zedinjene države Severne Amerike ji slejkoprej ne zaupajo, Sovjeti ji očito groze, Anglija pa se od nje čedalje bolj oddaljuje.

Zato se ni čuditi, če je najvplivnejši japonski dnevnik — »Tokio Asahi Šimbun« — te dni začel debatovati o vprašanju potrebe obnovitve prijateljskih odnosov med Japonsko in Veliko Britanijo, ki so ob prelomu 19. in 20. stoletja bili tako zelo pristrani. Od takrat so se časi zelo izpremenili. Anglija je iz poraza Rusije l. 1905. izvela zase največje koristi, se ja pa že takrat začela bati naraščajoče moči Japonske. Med svetovno vojno je Anglija seveda Japonsko zopet rabila, da ji pomaga streti veliki nemški vpliv na Daljnem vzhodu, po svetovni vojni pa je Japonska Angliji sami postala nevarna. Slejkoprej služi Japonska Veliki Britaniji kot protutež naraščanju ruskega političnega in gospodarskega vpliva v Aziji, ker pa se japonski imperializem obenem obrača zoper Kitaj, ki je ogromen odjemalec angleškega blaga in je po svojih koloniziranih in po svojem cenemem blagu usmerjen tudi na jug, je postal Angliji veliko bolj nevaren, nego Rusiji, ki je geografsko in ipak proti Japonski zelo močno zavarovana, kar Anglija ni. Dokaz, kako realna je ta nevarnost, je to, da Velika Britanija v zadnjem času ni samo silno utrdila Singapuro, ampak gradi letališče za letališčem po vseh državah Malajskega polotoka.

Napetost med Anglijo in Japonsko se je zadnje čase tako povečala, da smemo govoriti naravnost o tistem sovražstvu. V vseh dominijonih Velike Britanije se je začela sistematična akcija proti japonskemu dumpingu, zlasti v Avstraliji, kar povzroča japonskemu gospodarstvu silno škodo. Na drugi strani pa je Japonska zasedbo severnega Kitaja odrezala bogati dotok carin iz severnokitajskih pristanišč v Nanking, kar pomeni hud udarec angleškemu kapitalu v Kitaju, ki ima velike dohodka iz kitajske državne blaginje. Ker so japonske roke na delu v južnem Kitaju, kjer japonski kapital sodeluje s separatisti, katere podpira, da bi se tako tem lažje usidrala japonska kolonizacija in industrijska delavnost, so ogrožene angleške politične in gospodarske postojanke tudi na južnokitajski obali (Hongkong) in pa pot v Avstralijo, ki jo Japonci od nekdaj smatrajo za najpripravnije deželo za svojo ljudsko in gospodarsko ekspanzijo, ki je kakor deroči velepotok podrla že vse meje. Temu se je Velika Britanija naposled postavila v bran in gospodarski bojkot, ki ga je očitno proglasila proti vsem japonskim industrijskim izdelkom, je bil bolj učinkovit, nego bi bile kakšne brodogodne demonstracije v Tihem oceanu, ki si jih Velika Britanija ne more več privoščiti, ker svoje brodogrje rabi v Evropi.

Iz tega je popolnoma razumljivo, da so začeli sedaj v Tokiju razmišljati o tem, ali bi ne bilo bolje sporazumeti se z Anglijo, posebno v momentu, ko obstoja nevarnost, da se Kitaj zave svoje sile in nudi japonskemu prodiranju na severu učinkovit odpor, pri čemur lahko računata na zavezništvo Amerike, Rusije in Anglije. Na drugi strani pa bi tak sporazum tudi Angliji prinesel koristi, ker Anglija na Daljnem vzhodu že davno ne more razviti vseh svojih sil tako, kakor je mogla to še pred svetovno vojno, saj se velikobritanski imperij vedno bolj zapleta v evropske politične spore, ki so čedalje večji in v opasnejši. Zato bi moglo angleški vladi priti le prav, če bi mogla z Japonsko glede Kitaja skleniti kompromis, ki bi varoval ogromne gospodarske interese britskega imperija v Kitaju. Ako bi se Čangkajška res posrečilo, da zedini vse sile te ogromne države v odporu zoper japonsko ekspanzijo, potem bi se pritisk japonske ekspanzije obrnil na jug proti Avstraliji, kar Anglija dobro ve in si seveda ne želi. Tudi za ta slučaj je sporazum boljše, nego napetost ali pa celo odkrito sovražstvo. Zato predlogi Japonske v Londonu niso naleteli na gluha ušesa tem bolj, ker se japonska vlada v zadnjem času tudi zelo prizadeva, da bi uredila svoje odnose s sovjetsko Rusijo, kar bi znatno omililo napetost na Daljnem vzhodu in evropskim velesilam dovolilo, da združijo svoje sile za poravnavo sporov v Evropi, če nečisto splošnega požara, v katerega bi seveda bila potegnjena z nedoglednimi in nepreračunljivimi posledicami tudi vsa Azija.

Misel kompromisa je torej sprožena, uresničenje pa kajpada ni lahek problem. Težko je združiti težnje Japonske, da bi se odprl velikobritanski imperij za ceno japonskega blaga, in pa odločna volja Anglije, da si zagotovi kitajski trg za svoj eksport. Nepremagljive pa te težave niso. Zato smemo pričakovati razvoja nadaljnjih odnosov med Anglijo in Japonsko z upanjem, da se najde izhod, ki bi imel tudi za konsolidacijo evropskih razmer velik pomen.

Cilji nemške vojaške politike:

Klin med Pariz in Moskvo

**Boljševiki v imenu „domovine“ silijo k odločitvi
V Parizu intrigira Schacht - komunisti pa besne**

Pariz, 27. avgusta. TG. Odmev nemškega ukrepa, s katerim se podaljša vojaška služba na dve leti, je bil v Parizu miren in dostojanstven. Sicer se je začelo obračunavanje med desničarskim in levičarskim tiskom, češ, saj smo itak vedeli, kaj bo Nemčija naredila in da je levičarsko rovarjenje krivo, da Francija ni prej mislila na svojo okrepitev, toda v vojaških krogih so mirni in pravijo samo, da bo treba sedaj pač izravnati pokvarjeno ravnotežje v Evropi na ta način, da bodo tudi druge države dvignile moč svoje stoječe oborožene sile na odgovarjajočo višino. Značilno pa je, da se je sedaj ljudska fronta, ki ima oblast v rokah, nenakrat stregla in začela govoriti o potrebi strogo nacionalne politike. Iz njihovih krogov se celo sliši, da bi bilo treba sprejemiti vlado in sestaviti zopet vlado nacionalne skupnosti, ker da je nevarnost za domovino velika.

Gamelin svari

Na konferenci, ki je bila med šefom generalnega štaba in predsednikom vlade je general Gamelin brez ovinkov povedal Leonu Blumu, da se je v Nemčiji začel tako nevaren razvoj ravno od tistega trenutka dalje, ko je Francija začela svoja ljubimovanja s sovjetsko Rusijo. Francosko-sovjetski vojaški pakt, o katerem so navadni ljudje ljudske fronte mislili, da bo streljal Nemčijo, je dosegel ravno nasprotni cilj, ker je Hitlerja še bolj razdražil in povzročil to zbesnelo oboroževanje, ki sedaj zopet bolj ogroža Francijo, kot jo je ogrožala Nemčija predno je pariška vlada sklepala pakte s sovjeti.

Značilen je alarmantni članek, ki ga je v »Liberte« napisal bivši predsednik republike Millerand in v katerem poziva vse Francoze brez razlike političnega mišljenja, naj se sedaj združijo v skupni volji, da branijo domovino. Vlado poziva, naj pušči pri miru Španijo. Tam nimamo ničesar iskati, pravi, marveč se rajši brigamo za obrambo domovine, ki je po 20 letih, odkar je zmagovala na Marini, zopet ogrožena od istega sovražnika. Naše skrbi so ob Renu. Tja glejmo, za to mejo se brigamo, tam se branimo!

Schacht spletkari Komunist govori o domovini

Prisotnost nemškega gospodarskega diktatorja dr. Schachta v Parizu je še bolj razvnela politične strasti. Javnost slišja, da je prišel Schacht z željo, da odtrga Francijo od sovjetske vlade. V imenu Hitlerja baje objublja, da bi tudi Nemčija v tem primeru preklicala svoje zadnje vojaške ukrepe. To je napotilo voditelja komunistov Thoreza, da je napisal predsedniku vlade zelo ostro pismo, v katerem mu očita, da uganja neupravičeno, ko sprejema Schachta in ga obsipava z ljubeznivostmi in to v trenutku, ko je Hitler sprožil grozno tekmovalstvo v oboroževanju in tako nevarno ogroža varnost francoske domovine. Predsednik vlade Blum je Thorezu odgovoril z javnim pismom, v katerem mu piše, da njegova vlada ne bo ničesar opustila, kar bi moglo škodovati dostojanstvu Francije in njeni varnosti. Toda opozarja ga, da boče njegova vlada ob enem tudi delati za mir, ki je najboljšje jamstvo za francosko varnost in predpogoj za organizacijo mira, v kateri bo tudi Francija našla poročila za nedotakljivost svojih mej. V tem stremljenju za mirom pa mora on, Blum, nadaljevati razgovore z Nemčijo, ki na gospodarskem področju lahko po-spešjeje ureditev evropskih problemov.

Tako gre debata naprej. Časopise jo vedno bolj razpihuje. Že se ališijo glasovi po novih mozh. Čestokrat se imenuje ime Tardieuja, a še bolj pogostokrat ime Doriota, rdečega župana predmestja St. Denis, ki je bil svoččas komunist in je sedaj postal nacionalističen proletarski voditelj, šef neosocializma, ki ga smatrajo za enega

bodočih tribunov Francije, v katerem bosta oba, ljudska fronta in desničarski nacionalizem našla potrebno sintezo za obrambo domovine, če in kadar bo nastopila nevarnost za njen obstoj.

Nemška zveza z Japonci

Pariz, 27. avg. b. Pariška izdaja »New York Herald Tribune« poroča o važnih pogajanjih, ki se vodijo v Tokiju med predstavniki japonske armade in nemškim generalom von Breichenauom. Ta pogajanja se vodijo že delj časa in gre baje za popolnoma odkrito japonsko-nemško vojno zvezo.

V Moskvi navijajo...

**Trije boljševiški šefi pozivajo armado:
„Bodite budni in pripravljeni na žrtve...!“**

London, 27. avgusta. b. Londonski listi posvečajo cele strani govorom Stalina in Vorošilova, ki sta jih ta dva sovjetska voditelja imela sinoči po radiu in sta bila namenjena sovjetski oboroženi sili. Sovjetsko poslanstvo je sicer danes dopoldne objavilo uradno znanje, češ, da se v Moskvi vse čudi, ko svet piše o Stalinovem in Vorošilovem govoru, ko teh govorov sploh ni bilo in sta oba, Stalin in Vorošilov, najbolj presenečena, ko sta slišala, da se jima podkujuje kakšen govor na armado. Navzlic temu pa angleški listi vztrajajo pri svojih informacijah, ker da se je neki angleški redakciji posrečilo čisto po naključju ujeti dotični radioval, ki sta se ga Stalin in Vorošilov posluževala za svoje nagovore armadi.

Stalin je govoril ob 6 zjutraj z radiopostaje Kominterne potem, ko je napovedovalec poklical vse ruske radiopostaje, naj se pripravijo, da bodo sprejele in oddale poseben razgovor med moskovsko radio centralo in pokrajinskimi postajami. 10 minut po 6 so vse postaje bile obveščene, da oddaja »naši slavni rdeči armadi nagovore naših ljubljanih voditeljev«. Takoj nato se je oglasil Stalin, ki je v svojem govoru dejal:

Tovariši ruske oborožene sile, bodimo budni, kajti velikanski dogodki se oznanjajo. Vsak trenutek se lahko zgodi, da boste poklicani, da žrtvujete svoje življenje za obrambo materne zemlje in proletariata. Bliža se trenutek, ki ga tudi vi pričakujete, ko bo vaša domovina pričakovala od vas največjih žrtve. Glede vas ne gojim nobenih dvomov. Sovražniki so že zavzeli postojanke. Vi vsi, ki stojite na mejah naše velike domovine, ostanite budni! Naša rdeča armada je opremljena z vsem, kar je mogoče z denarjem kupiti, z vsem, kar je človeški genij izumil, z vsem, kar je ljubezen do delavstva premogla. Z vsem

Gospodarske težave nemškega oboroževanja

Berlin, 27. avg. b. Tukajšnji nepristranski politični opazovalci trdijo, da je program nemškega oboroževanja nekoliko višji, kakor pa ga more prenesti gospodarski sistem Nemčije. Zaradi tega se je pričela vlada energično truditi, da najde nov vir dohodkov in da potom posojila oboroži 500.000 nadaljnjih brezposelnih delavcev, ki naj bi postali napadalni oddelki v nemški armadi. Pričelo se je najstrožje varčevanje. Po mnenju finančnih strokovnjakov ima Nemčija danes 60 milijonov mark dolga ter bi lahko dobila še nadaljnjih 40 milijonov.

smo opremljeni, vse to je sedaj v vaših rokah, da branite našo slavno sovjetsko državo.

Za Stalinom je govoril sovjetski komisar za oboroženo silo maršal Vorošilov, ki je dejal:

»Evropa je tik pred vojno in lahko se zgodi, da na jesen ne bomo več imeli svojih običajnih vojaških vaj. Velikanska večina izmed vas je že zadostno izveščana in pripravljena, da odbije nasprotnika. Ostanite pripravljeni, kajti vsak trenutek vas domovina lahko kliče na pomoč.«

Za njim je govoril šef generalnega štaba sovjetske oborožene sile maršal Tuhačevski, ki je dejal:

»Ura Vaših žrtve za domovino se približuje. Bodite pripravljeni noč in dan. Rdeča vojska mora pokazati, kaj zna in koliko žrtvuje za obrambo svoje materne zemlje.«

Zatem je radiopostaja umolknila in je takoj nato začela igrati muzikalne komade.

V Londonu so ti govori vzbudili silno senzacijo. Vse se sprašuje, na katero nevarnost namigavajo sovjetski šefi in generali. Nad vso javnost pa lega mrka negotovost, ker vsi težko občutijo, da sovjetska Rusija in Nemčija, med katerima gre borba v oboroževanju, pripravljata krvavo prese-nečenje za Evropo.

Z veliko nestrpnostjo pričakujejo sedaj tudi Hitlerjev izjav na strankinem kongresu v Nürnbergu, kjer bo brez dvoma svoje misli glede Rusije mnogo bolj jasno povedal, kot do sedaj. Eno je gotovo, da Nemčija trdno zida na Poljsko, ki je Gamelin ni mogel zase pridobiti, in da je ravno zavest poljskega zavezništva v vprašanju sovetov dala Nemčiji še več poguma, da brezobzirno uveljavi v Evropi in izven nje veljavo, ki ji daje skoraj najmočnejša armada na svetu.

Irun še vedno ni padel

Srditi napadi in brezobzirna obramba

Henday, 27. avg. c. Bitka okoli Iruna je trajala danes še ves dan. Beli in rdeči so napravili več izpadov iz svojih položajev, toda nihče ni mogel definitivno streti nasprotnika. Ob 9.30 so najprej vladna letala bombardirala položaj belih, kmalu po 10 pa so priplula letala belih in pometala več bomb na mesto. Ves dan se sliši z meje z boljšiki pri Irunu streljanje topov, strojne in eksplozije bomb. Iz Burgosa so belim poslali ojačenja.

Okoli poldneva je več granat padlo na francosko ozemlje, toda niso napravile škode, povzročile pa so mnogo strahu. S francoske strani so takoj opozorili obe stranki, da naj boljše uravnata svoje topeve.

Neprestano streljanje vpliva silno mučno na vse prebivalstvo v celi okolici. Z meje so zginili vsi francoski radovedneži, ki so opazovali potek bojev.

Po opoldanskih vesteh še vedno ni padla odločitev glede St. Sebastiana in Iruna, čeprav so beli izvajali nekaj manjših uspehov. Pričakujejo se nove hude borbe. Dopisnik »Timesa« poroča, da so beli prodrli skozi predmestje in prišli pred St. Sebastian ter zavzeli celo luko Conha, kjer se vodijo sedaj krvave borbe na nož. Zveza med St. Sebastianom in Irunom je popolnoma prekinjena.

Irun podminiran

London, 27. avg. b. Dopisnik Hearstovega tiska, kateremu se je posrečilo ponoči oditi iz Iruna v Francijo, poroča, da se okrog Iruna vodijo srdite borbe, ki se bodo končale z najhujšo katastrofo za obe strani. Pod vodstvom inozemskih svetovalec in vojaških strokovnjakov so rdeči podminirali St. Sebastian in Irun, zlasti vse dohode v mesto in vse važnejše strateške točke v mestu samem. Če bodo branitelji videli, da ne morejo nič več vzdržati napada belih, bodo dvignili vse skupaj v zrak in bosta pod razvalinami našla smrt tako napadalec kakor branilec. Pri tem bo seveda padlo veliko nedolžnih žrtve, kajti rdeči imajo v Irunu in St. Sebastianu zaprtih nesteto talcev.

Malaga obkoljena

London, 27. avg. b. Belim se je posrečilo obkoliti z vseh strani Malago in zasedeti mesto Salvero, ki je kakih 100 km od španske prestolnice. Pri Cordobi je tisoč rdečih vojakov prešlo na stran belih. Tu gre v glavnem za orožništvo, ki je

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

Danes Horthy - Mussolini

Jutri Horthy - Miklas

Dunaj, 27. avg. c. Havasov dopisnik poroča, da se bosta tekom jutrišnjega dne sestala Horthy in Mussolini na toblaskem polju na Zahodnem Tirolskem. Načrt Horthyjevega potovanja je baje naslednji:

Danes je Horthy prišel v Inomest iz Hirtenrissa, kjer je bil dalj časa na lovu. Jutri zgodaj se odpelje v Lienz na meji med Avstrijo in Italijo. Horthy si baje namenava pogledati cesto na Grossglockner, iz Lienz pa se bo odpeljal preko italijanske meje na Toblaško polje, ki je 30 km proč od Lienz. Tjakaj pride z letalom italijanski ministrski predsednik Mussolini.

Horthy pa se bo takoj po setanku vrnil v Avstrijo in se odpeljal na Vrbo ob Vrbskem jezeru, kjer bo gost avstrijskega predsednika republike Miklasa.

Rim, 27. avg. b. Veliki manevri italijanske vojske v področju pri Aveninu se nadaljujejo. — Kralj Viktor Emanuel je sprejel šefa italijanske vlade Mussolinija in se z njim dolgo razgovarjal. Nato je Mussolini pregledal motorizirane brigade, ki sodelujejo v sedanjih manevrih. Prvič so se uporabili novi tanki, ki so pripravljeni predvsem

za prehod manjših rek in hribov. Ti tanki predstavljajo neko vrsto mostov, čez katere lahko korakajo čete in avtomobili, dokler ni zgrajen pontonski most. V manevrih sodelujejo vse vrste orožja. Največjo vlogo igra topništvo in letalstvo. Državni podtajnik v letalskem ministrstvu general Valle je pregledal vse letalske sile, ki sodelujejo pri manevrih. Mussolini je snoči sprejel v Avelinu zunanjega ministra grofa Ciana, ki mu je poročal o tekočih zadevah.

Dunaj, 27. avg. AA. (Havas) Iz Innsbrucka poročajo, da bo madjarski kraljevski namestnik admiral Horthy jutri zapustil Hinterris, kjer je bil nekaj dni na lovu na divje koze. Odpeljal se bo v Innsbruck, nato pa v Lienz in sicer po alpski cesti čez Veliki Klek. To, da bo Horthy krenil v Lienz, preden se odpelje na Vrbo na Koroškem, na obisk k predsedniku avstrijske republike, Miklasu, ponovno oživlja glasove, katerih verjetnost ni mogoče ugotoviti in po katerih naj bi se admiral Horthy sestal na italijanskih tleh blizu avstrijske meje s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem. Omenjajo v zvezi s tem kraj Toblach, ki je 30 km daleč od Lienz, kjer bi se morda oba državnika sestala.

bilo vedno na strani desničarjev. Na severu so čete generala Molleja zasedle vso pokrajino Lozajes v Sieri Guadarami, kjer se nahajajo vodovodni rezervoarji za madridski vodovod.

Poročila rdečih

Pariz, 27. avg. b. Radio-postaja rdečih v Coruni poroča, da so bele čete v Kataloniji poražene. Dalje poroča ista radijska postaja, da se je tudi druga ekspedicija rdečih čet na otoku Malorei končala z uspehom.

Madrid, 27. avgusta. AA. Havas poroča: Notranje ministristvo potrjuje vesti, ki pravijo, da so bili napadi belih na Irún odbiti. Pred postojankami rdečih čet je obležalo na bojišču nad 200 mrtvih. Ena kolona vladnih čet je zavzela več vasi v pokrajini Burgos. Rdeča letala so znova bombardirala Oviedo. Ob tej priliki so porušila tamošnje radio postajo.

Poročila belih

Pariz, 27. avg. b. Po vesteh, ki so prispele iz glavnega štaba belih, ki pa jih je treba sprejeti z rezervno, je bilo ponoči ustreljenih v Kartageni 500 častnikov španske uornarice kot odgovor na bombardiranje nezavarovanih mest s strani belih letal.

Tanger, 27. avg. b. Po zanesljivih vesteh je v španskem Maroku zbranih 26.000 vojakov domačinov. 12.000 jih je bilo dosedaj prepeljanih v Španijo. Nadaljnjih 26.000 vojakov je pripravljenih za odhod skozi Gibraltar in bodo vrženi takoj na razna španska bojišča, ko bo minula nevarnost od španskih rdečih vojniških ladij.

Hendaye, 27. avgusta. AA. Cete Marakoncev so udrle v predmestje Marino pri San Sebastijanu. Sinoči so se postojanke legionarjev nahajale v neposredni bližini Behovije. Še pozno v noč se je slišalo streljanje z bojišč okoli Iruna. Glavno poveljstvo belih v Valladolidu poroča, da so bele čete popolnoma obkrožile Malago. Neka vest iz Lacorune trdi, da so čete generala Franca prodrle v nekatero ulice Malage in da pozno ponoči še trajajo borbe po ulicah. Na postojankah pred Cordobo je pobegnilo 1000 vojakov od rdečih k belim. Vse radiopostaje belih demantirajo vest, da bi se bile rdeče čete izkrcale v Palmi na Majorki.

Sv. oče sprejema španske škofo

Rim, 27. avg. b. Vsi španski škofje, ki se jim je posrečilo pravočasno pobegniti iz Španije, bodo sprejeti v posebno audijenco pri sv. očetu.

Rim, 27. avg. c. Sveti oče bo opravil takoj, ko se vrne iz Castel Gandolfa, v baziliki sv. Petra javne molitve za katoličane v Španiji.

Strahotna bilanca

General Franco je izjavil, da po njegovem prepričanju pade dnevno vsaj 1000 Špancev. Ali padejo v boju, ali pa so umorjeni za frontami. — Državljska vojna je doslej zahtevala vsaj 30.000 mrtvih, od teh kakih 20.000 civilistov, ki so bili ubiti izven boja na bojiščih. Na bojiščih je padlo do 2500 belih in 5000—6000 rdečih vojakov.

Okrog 1000 cerkva porušenih

V Cartageni je redna vojska prešla na stran belih. Toda v strašnih pouličnih bojih je nadvala rdeča milica in do 600 častnikov in vojakov potopila v morju, ko so jim prej navezali kamenje na vrat. V La Campana so komunisti zaprli občinski odbor po številu 14 mož, jih privezali na pohištvo v mestni hiši, polili z bencinom in vse skupaj zažgali. Vseh 14 mož je v groznih mukah umrlo.

Zaradi sporov, ki so v Madridu nastali med različnimi rdečimi skupinami, je predsednik Azana pobegnil v Valencijo v spremstvu več visokih državnih funkcionarjev.

5000 Ircev na pomoč belim

London, 27. avg. AA. (DNB) Do sedaj se je vabilu generala O'Duffija odzvalo 5000 oseb, ki hočejo iti na pomoč španskim nacionalistom kot dobrovoljci.

Tudi v zaporih grozi smrt

Pariz, 27. avgusta. b. Po vesteh iz Madrida grozi največja nevarnost vsem političnim ujetnikom. Anarhisti in komunisti pripravljajo splošen pokolj političnih ujetnikov z utemeljitvijo, da so to ljudje, ki bodo v odločilnem trenutku udarili njim samim v hrbet v glavnem mestu in tako odločili izid sedanjih borb.

Moč obeh taborov

Na podlagi položaja dne 25. avgusta je moč belih in rdečih v španski državljanski vojni razdeljena približno takole:

BELI:

Zasedli so 63% vse španske zemlje, to je čez 300.000 kvadratnih km z okroglo 13 milijoni vseh prebivalstva. V zasedenem ozemlju imajo v svojih rokah mesta kot Burgos (35.000), Sevilla (223.000), Saragosa (180.000), Cadix (80.000), Granada (120

tisoč) Cordoba (105.000). V njihovi oblasti so Balearski in Kanarski otoki.

V gospodarskem oziru imajo v svojih rokah vse poljedelske pokrajine, nadalje bakrene rudnike v Río Tinto in del premogovnikov v Asturiji v okolici Ovieda ter veliko železnih rudnikov.

RDEČI:

Zasedeno imajo še 37% španske države, to je okrog 180.000 kvadratnih km s 7 milijoni prebivalcev. V svojem ozemlju imajo velika mesta kot Madrid (885.000), Barcelona (1 milj.), Valencia (330 tisoč), Murcia (170.000), Malaga (180.000).

V gospodarskem pogledu so rdeči še vedno gospodarji mnogih premogovnikov, polovice železnih rudnikov in rudnikov manganeza ter svinca. Na njihovem ozemlju se nahaja tudi velik del tekstilne in železne industrije (Asturija, Carthagena, Barcelona).

Moči obeh so torej skoraj enako razdeljene. Odločitev pa bo prinesel industrijski sever, kjer imajo rdeči na razpolago pristanišča, kjer se zalagajo z orožjem, ki jim prihaja iz inozemstva in od koder lahko belim vsak trenutek vpadajo v hrbet, ako bi slednji hoteli naskočiti Madrid. Beli se bodo torej predvsem prizadevali, da zavzamejo severno obalo, nakar bo zasedba ostalega španskega ozemlja po belih četah le še vprašanje dni. Dokler pa severne obale nimajo, beli odločitve ne bodo mogli izvesti in državljanska vojna se zna vleči naprej še dolgo časa do obojestranskega izčrpanja.

„Neutralnost“

Prsti Moskve

Rim, 27. avgusta. b. Italijanska agencija »Orient« poroča iz Tangerja, da so bele čete med padlimi častniki rdečih čet pri Malagi identificirale dva aktivna sovjetska častnika, ki sta se prišla sedaj boriti v Španijo na stran rdečih.

London, 27. avgusta. b. V tukajšnjih političnih krogih pričakujejo francosko povabilo na nevezano mednarodno konferenco, kjer naj bi se podpisal pakt o nevtralnosti. Vse evropske države so po pisanju »Daily Telegrapha« sprejele v načelu francoski predlog o nevtralnosti, toda le štiri države, in sicer Nemčija, Anglija, Francija in Belgija so proglasile prepoved izvoza orožja. Zlasti nejasno je stališče portugalske vlade. Vsi znaki kažejo, da se portugalska vlada zelo boji proglasiti prepoved izvoza, ker smatra, da ni izključeno, da zmagojo v Španiji rdeči.

Medtem pa je bilo opoldne sporočeno, da portugalska vlada ni prepovedala samo izvoza, temveč tudi prevoz vojnega materiala in orožja čez svoje ozemlje v Španijo. Portugalska vlada je izjavila, da bo prepoved ostala tako dolgo v veljavi, dokler ne bo kaka druga država skušala pomagati eni ali drugi stranki, pa najsi bi bila ta podpora tudi samo moralna. Kakor hitro pa bo prekršila kaka vlada načelo nevtralnosti, bo portugalska vlada takoj ukinila prepoved.

Trocki do 18. decembra - zasebnik

Oslo, 27. avg. b. Lev Trocki je včeraj po večurnem omahovanju podpisal sporazum z norveško oblastjo, da se do 18. decembra letos ne bo bavil s politiko. Sporazum je podpisal šele tedaj, ko so mu oblasti zagrozile, da ga bodo vrgle v ječo.

Olimpijska baklja iz Olimpije v Tokio

Tokio, 27. avg. b. Japonski olimpijski odbor namerava organizirati olimpijski tek iz Olimpije do Tokija. Zaradi tega so se že pričela pogajanja s sovjetsko Rusijo, kjer bi proga v glavnem vodila čez sovjetsko Rusijo in Sibirijo. Bajec je sovjetska Rusija pripravljena, da sodeluje v mednarodnem olimpijskem odboru.

Gömbös hudo bolan

Budimpešta, 27. avgusta. AA. (Stefani) Trije zdravniki, ki zdravijo Gömbesa, so poklicali dunjskega zdravnika dr. Benkebacha in dr. Raaba, da pregledata predsednika vlade. Vseh pet zdravnikov se je po dolgi konzultaciji zedinilo o tem, da Gömbes ne more prevzeti svojih funkcij in da mora oditi v kakšen sanatorij v daljše zdravljenje. Predsednik vlade Gömbes se je nato odločil, da se odpelje v neki sanatorij v Italiji.

Hmelj

Celje, 27. avgusta.

Uradno poročilo banovinske hmeljarske komisije dravske banovine.

Številne tovarne so tudi v teku današnjega dne nakupile večje količine letošnjega pridelka. Iše se v prvi vrsti boljše in najboljše ter v barvi slabše brezhibno blago.

Tendenca je ostala v glavnem neizpremenjena in prav tako neizpremenjena so tudi cene ter se plačuje 20—25 Din za kilogram z napitnino, izjemoma tudi nekaj več. Nekaj povpraševanja je tudi za srednji in dobro srednji hmelj, ki doseže 17—20 Din za kilogram.

Računa se, da je prodanih doslej skoro 10% letošnjega pridelka.

Domači odmevi

Predsednik vlade v Han-Pijesku

Han-Pijesak, 27. avgusta. AA. Za bivanja predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića na Han-Pijesku so predsednika vlade obiskali gg. Milan Badički, Joahim Kunjačić, narodna poslanca dr. Cveta Maglič, član glavnega odbora IRZ iz Sombora, in Ljubiša Urošević, odvetnik iz Kruševca.

Na Bledu

Bled, 27. avg. m. Z jutranjim brzovlakom je prispel včeraj na Bled minister za telesno vzgojo dr. Rogič. Minister dr. Rogič je tokrat prvič na Bledu in je vidno navdušen nad lepim gorenskim kotom. Danes dopoldne je knez-namestnik Pavle sprejel ministra dr. Rogiča. Popoldne se je minister odpeljal v Bohinj in na Pokljuko, kjer se je zadržal nekaj časa. Zvečer se je odpeljal z brzovlakom v Belgrad.

Sportna prireditel »Planine«

Belgrad, 27. avg. m. Dodatno k včerajšnjemu poročilu o odobreni polovični voznini za udeležence prireditel »Planine« sporočamo, da je polovična voznina dovoljena pod M. s. št. 16.274 z dne 26. avgusta t. l. Udeleženci omenjenih »Planine« prireditel morajo kupiti na odhodni postaji cel vozni listek ter železniško legitimacijo obrazca K 13. Kupljene cele vozovnice udeleženci v Ljubljani ne smejo oddati, ker opravičuje s potrdilom od vodstva »Planine«, da so se prireditve udeležili, in z legitimacijo do brezplačnega povratka domov. Ta vozna olajšava velja od 5. do 9. septembra za vse razrede vseh vlakov, razen ekspresnih in to na področju ljubljanskega in zagrebškega železniškega ravnateljstva.

JNS „doterava“ svoj „manifest“

Belgrad, 27. avgusta. m. Čeprav so člani vodstva JNS po končani sinočnji seji izvršilnega odbora v posebnem poročilu izjavili, da so med drugim sprejeli pisanje, ki ga imenujejo »proglas«, ga do nocoj še niso izročili častnikarjem. Tekom današnjega dne so navzočim častnikarjem, ki so se zanimali za njihovo konferenco, delegati iz moravske banovine izjavili, da ga še ne morejo dati, ker ga morajo še »stilistično popraviti« (doterati), t. j. nekatere tuje izraze »prevesti na narodni jezik«. V resnici pa gre tu še vedno za medsebojna pogajanja med različnimi skupinami, da bi dale pristane na izjavo, ki so jo dali bivši samostojni demokrat. Od članov vodstva JNS so omenjeno pisanje podpisali Peter Zivković kot predsednik, oba podpredsednika Banjanin in Demečević ter dr. Kramer kot tajnik stranke. Uzunović kot častni predsednik, za katerega so novi gospodari JNS neprestano izjavljali, da bo tudi podpisal oni »manifest«, s katerim hočejo od naroda zavrženi in zapušteni generali dati od sebe še zadnji onemogli glas ter opozoriti nase, tega do sedaj še ni storil.

Odbor za ureditev kmečkih dolgov

Belgrad, 27. avg. m. Kolikor se je moglo zvedeti so bili na konferenci gospodarsko-finančnega odbora ministrov v Han-Pijesku imenovani v odbor, ki bo izdelal končni tekst uredb o definitivni ureditvi kmečkih dolgov, tile ministri: finančni minister dr. Dušan Lečić, kmetijski minister dr. Svetozar Stanković, trgovinski minister dr. Vrbanić, ter ministra brez listnice dr. Miha Krek in ing. Voja Djordjević.

Proglas „zdržene“ opozicije

Belgrad, 27. avg. m. Šefi dveh bivših srbijanskih političnih strank in šefi znanih nezadovoljnih bivših glavnega odbora bivše radikalne stranke, ki so se vsak dan sestajali in pogajali za skupnih nekaj vrstic za predstoječe občinske volitve, so sinoči izjavili, da so dosegli sporazum in da bodo izdali skupen proglas svojim pristajemcem. V tem proglasu so začeli bremeniti gospodje govorili že pred meseci ter so za njegovo stilizacijo morali imeti precej sestankov, konferenc in roman iz Belgrada in Knjaževac ter nazaj. O tem s velikim uspehom je Joca Jovanović, vodja bivših zemljoradnikov, obvestil na današnji seji člane tako imenovanega akcijskega odbora.

Nezaupanje zaradi Topalovića

Belgrad, 27. avg. m. Po vesteh, ki prihajajo iz Zagreba, se pojavlja v vrstah bivše HSS in bivše SDK vedno večje nezadovoljstvo nad obema srbijanskima strankama zaradi njihove zadnje akcije, da bi srbijanski del takimoenovane združene opozicije dobil razširitev s socialisti. V tem pogledu boleha predvsem Joca Jovanović, ki je kar naenkrat postal zagovornik komoraskih socialistov s Topalovičem na čelu ter svojih desidentov za Vojo Lazičem. Kakor je znano, je Voja Lazić pred dnevi sklical sestanek svojih somišljenikov v Valjevu, na katerem so sprejeli resolucijo, naj bi se zopet vsi bivši zemljoradniki združili v skupno stranko. Resolucijo so že izročili Joci Jovanoviću. Radi takega postopanja vodij srbijanske združene opozicije, ki bi na ta način radi samo zabrisali svojo notranjo razbitost in to z ljudmi, ki so radi prejšnjih protiljudskih režimov uživali vsemogoče ugodnosti, predvsem s komoraskimi socialisti, katerih voditelj se je v času, ko se pravi narodni predstavnik sploh gibati niso mogli, dobil nemoteno potni list za odhod na številne seje v Zenevo, so voditelji bivše HSS in bivše SDK ogorčeni ter izjavljajo, da ne bodo na to nikdar pristali, da bi v svojih vrstah dajali zaščito in streho raznim političnim brodomcem.

Rodoljub pa tak

Belgrad, 25. avg. m. Tukajšnja policija je te dni prišla zvitega zlikovca Milana Vorkiča, ki se je izdajal za doktorja tehničnih ved. Premetenemu »doktorju« se je na posredovanje svojih prijateljev celo posrečilo dobiti od belgrajske občine potrdilo, da je res doktor tehničnih ved. Zaradi tega mu je bil omogočen dostop v uglednejšo družbo in v razne organizacije, kakor v organizacijo četnikov, branilcev mesta Belgrada in prostovoljcev. Ivan Vorkić je mislil tudi na to, da bi si izposloval imenovanje za profesorja na belgrajski univerzi. To se mu pa ni posrečilo, ker ni mogel predložiti potrebnih dokumentov in potrdila o državljanstvu. Policija mu je sedaj prišla na sled in je napravila konec vsem njegovim pustolovščinam s kupljenim doktoratom. Zadržala ga je v zaporu ter o njegovi aretaciji obvestila merodajne činitelje.

Zemunska vremenska napoved: jasno; nekoliko oblačno v zahodnih krajih.

Zagrebska vremenska napoved: jasno, v zapadnih krajih oblačno.

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme bo trajalo še dalj časa.

Vila g. Banaca na Cavtatu, kjer je na letovišču vojvoda Kentski

Kje je doslednost

Zadnje tedne beremo v jugomarksističnih listih ogorčene izlive jeze na španske upornike, ki so se dvignili proti vladi marksistične ljudske fronte. Zares čudno zadržanje marksistov. Saj že vendar desetletja uče mase pot, po kateri se po njih mnenju pride do državne oblasti, in to je za veliko večino izmed njih — državni udar z oboroženo silo. Ko so pred nekaj leti poskušali avstromarksisti z oboroženim državnim udarom strmoglaviti Dollfusovo vlado, je vse naše marksistično časopisje bilo v ognju za avstrijske upornike. Niso se dolgo mogli razpisati o krvoločnosti vladje, ki je marksistični puč s silo potlačila. Saj se morda marksisti okrog »Delavske Politike« še spominjajo, kako podžigalni in navdušeni so bili njih članki v prilog »upornikov«, pa čeprav niso v Avstriji nikdar predstavljali več kot manjšino prebivalstva. — Španski marksisti pa so, po priznanju — čeprav nekoliko pozno — samega min. predsednika, prišli pri zadnjih volitvah do oblasti z volivnimi goljufijami in velikim terorjem. Pa kljub temu je statistika pokazala, da imajo manj glasov kot njihovi nasprotniki. Dobili so večino v parlamentu le zaradi posebne volilne geometrije. Kar so na vladi, so zlorabljali oblast in pustili ubijati svoje politične nasprotnike. Sami so pričeli z revolucijo — od zgoraj. Ko je pa opozicija segla po samoočrambi, oprta pri tem brez dvoma na večino prebivalstva, se pa naši marksisti ne morejo dovolj razpisati o »zločinskih izdajalcih« na državo itd. Vprašamo: kje je ta doslednost? Ako so imeli prav Bauer, Renner in Seitz in drugi židovski voditelji avstro-marksizma, ko so se puntali, zakaj bi po isti revolucionarni logiki ne imeli prav tudi španski uporni generali, posebno če imajo večino naroda za seboj?

K občinskim volitvam v Mengšu

Zaradi prekomasacije občin Trzina in Mengša so razpisane za nedeljo, 30. t. m. nove obč. volitve. Priprave so zelo živahne čeprav je vložena samo ena lista, katere nosilec je g. Karel Gregor. Nasprotniki liste niso vložili, ker so že naprej računali na prepričel uspeh. Tudi poizkus za »gospodarsko« listo se je že v začetku ponesrečil. Na listi g. K. Gregorja so že davno preizkušeni moške, ki jih nikdar ni vodila na to mesto sebičnosti in želja po časti občinskega odbornika, ampak le nesebična skrb za občinsko gospodarstvo. Za to se morejo ponašati pred vsakomur s svojim delom in le njim smo dolžni Mengšanji dati priznanja in izraze hvalečnosti za tako urejeno občinsko gospodarstvo, da nas vse sosednje občine po pravici lahko zavideajo. So pa na listi tudi mlajše delavne moči, ki bodo skušale biti svojim vzornikom enake.

Pri nas ni velike industrije z veliko davčno osnovo, vendar so občinske doklade razmeroma majhne. Kljub temu se izvršujejo že delj časa javna dela, da dobe brezposelni delavci vsaj nekaj zaslužka. Ta dela se bodo nadaljevala. Nezaposleni bodo dobili zaslužek, vsi pa urejene in kanalizirane ceste in regulirano Pšato, ki povzroča ob vsakoletnih povodnjah mnogo škode in strahu. Korektnost in velika naklonjenost, s katero opravlja g. župan in nosilec liste, kakor tudi drugi člani odbora, svoje dolžnosti, vsi Mengšanji visoko cenimo. Zato jim bomo v nedeljo vsi, do zadnjega, ki damo na čast, ponos in dobro ime Mengša, zopet izrazili svoje zaupanje in zahvalo za njihov trud in nesebično delo. Vsi jih pojdemo voliti!

S prav takim veseljem bodo volili tudi Ločani in Dobenci. Prejšnji neljudski režim ni hotel poslušati njihovih prošelj, da jih priključi Mengšu temveč jih je proti njihovi volji združil s Trzinom. Naš voditelj g. dr. A. Korošec je zdaj ustregel njihovi želji, zato se mu hočejo zahvaliti in javno manifestirati zanj. Vsi bodo prišli voliti, kajti brez vsakega pritiska in z veseljem srem bodo lahko oddali svoj glas. Posamezne vasi kar tekmujejo med seboj, nobena ne bo bita zadnja, vsaka hoče spraviti največ volilcev na volišče. Tako je prav!

Nesreča na Donavi

Novi Sad, 27. avg. m. V prvih popoldnevnih urah je potniška ladja »Uranus«, lasti Donavske paroplovne družbe, ki vzdržuje promet na črti Dunaj—Budimpešta—Belgrad—Djurdjevo, v bližini Starega Slankamna zadelala sredi Donave na ribiški čol ter ga prevrnila. Na čolnu, ki ni imel nikakih svetlobnih znakov, so bili tedaj štirje ribiči, od katerih je eden utonil.

Zaradi neozdravljive bolezni v smrt

Danes dopoldne se je obesil na podstrešju nad pisarno svojega delodajalca stavbenega podjetja Inž. Jelenc in Slajmer v Mitoša Obilici ulici 41 letni skladiščnik Rudolf Slaček. Vzrok obupnega koraka je iskati v neozdravljivi jetiki. Slaček je stanoval na Koroški cesti št. 35.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. avg. m. Notranji minister dr. Anton Korošec je danes dopoldne sprejel zastopnika bana moravske banovine Svetislava Rajčeta.

Belgrad, 27. avg. m. Prestavljena sta Josip Vetrovec, višji poverjenik finančne kontrole VIII. pol. sk. z glavnega oddelka Skopje-okolica in referat vardarske finančne direkcije ter Svetozar Bačić, poverjenik finančne kontrole z glavnega oddelka v Osijeku na glavni oddelek v Celju.

Obrežje San Sebastiana, ki ima radi bratomornih pobojev vse utrde v ruševinah

Volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Volitve bodo 29. novembra - Obrtniki volijo 20 zastopnikov, trgovina in industrija po 16, gostinstvo 10

Ljubljana, 27. avgusta.

Minister za trgovino in industrijo g. Vrbanič je z odlokom od 22. avg. t. l. razpisal v smislu člena 41. uredbе o volitvi svetnikov Zbornice za TOI volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na dan 29. novembra t. l. Volilni dan je nedelja in ne bo na ta dan nikakršnih volitev za kako drugo javno zastopstvo. V zvezi s tem odlokom je minister za trgovino in industrijo določil naslednje razdelitve volilnih okrožij:

Industrijski odsek se razdeli na dve volilni okrožji, v katerih se skupno izvoli 16 članov in 16 namestnikov. Prvo volilno okrožje je sedež Zbornice, torej mesto Ljubljana, ki voli 4 člane in 4 namestnike. Drugo volilno okrožje je ozemlje dravske banovine brez ljubljanskega mesta in voli 12 članov in 12 namestnikov.

Trgovinski odsek se razdeli na dve volilni okrožji, v katerih se skupno izvoli 16 članov in 16 namestnikov. Prvo volilno okrožje je zopet Ljubljana sama, ki voli 2 člane in 2 namestnike. Drugo volilno okrožje je ozemlje dravske banovine brez Ljubljane in voli 14 članov in 14 namestnikov.

Obrtni odsek je razdeljen na 19 volilnih okrožij in voli skupno 20 članov in 20 namestnikov. Prvo volilno okrožje je Ljubljana, ki izvoli 2 člane in 2 namestnike. V ostalem ozemlju dravske banovine, ki se deli na 18 volilnih okrožij, v katerih se izvoli po 1 član in po 1 namestnik, so naslednja volilna okrožja:

Drugo volilno okrožje sta okraja Radovljica in Škofja Loka.

Tretje volilno okrožje okraj Kranj.

Četrto volil. okrožje okraj Ljubljana okolica.

Peto volilno okrožje sta okraja Kamnik in Litija.

Šesto volilno okrožje sta okraja Logatec in Kočevje.

Sedmo volilno okrožje sta okraja Novo mesto in Črnomelj.

Osmo volilno okrožje je okraj Krško.

Deveto volilno okrožje je okraj Brežice.

Deseto volilno okrožje sta okraja Lasko in Šmarje.

Enajsto volilno okrožje je okraj Celje z mestom Celje.

Dvanajsto volilno okrožje sta okraja Gorjani in Slovenjgradec.

Trinajsto volilno okrožje sta okraja Sl. Konjice in Dravograd.

Štirinajsto volilno okrožje je okraj Maribor levi breg in mesto Maribor.

Petnajsto volilno okrožje je okraj Maribor desni breg.

Šestnajsto volilno okrožje je okraj Ptuj z mestom Ptuj.

Sedemnajsto volil. okrožje je okraj Ljutomer.

Osemnajsto volilno okrožje je okraj Murska Sobota.

Devetnajsto volilno okrožje je okraj Dolnja Lendava.

Gostinski odsek je razdeljen na 2 volilni okrožji in voli 10 članov in 10 namestnikov. Prvo volilno okrožje je mesto Ljubljana, ki voli 2 člane in 2 namestnike. Drugo volilno okrožje je ozemlje dravske banovine brez mesta Ljubljane in voli 8 članov in 8 namestnikov.

Glede na čl. 5 uredbе o volitvi svetnikov v

Zbornico za TOI je določil minister trgovine in industrije za sedež Zbornice naslednje stroke v omenjene 4 odseke:

V industrijski odsek industrijo za predelavanje lesa, opekarsko, tiskarsko in premogovno industrijo.

V trgovinski odsek trgovino z deželnimi pridelki in malo trgovino.

V obrtni odsek gradbeno in živilsko stroko.

V gostinski odsek restavracijsko in hotelirsko stroko.

Za področje zunaj zborničnega sedeža pa obvezna razdelitev mandatov po strokah ni določena.

Volilni odbor

Glede na čl. 11. ministrske uredbе o volitvi svetnikov trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornic z dne 21. avgusta 1935. je odredil gospod

Sporazum med rudarji in TPD

Ljubljana, 27. avgusta.

Danes popoldne so bila zaključena pogajanja med TPD in delavskimi zastopniki, ki so trajala dva dni v prostorih TPD. Dosežen je bil sporazum, na katerega so pristali zastopniki obeh prizadetih strank ter je bil dosežen kompromis glede mezd in

ban dr. Marko Natlačen sledeči glavni volilni odbor za volitve v Zbornico za TOI, ki se bo vršile 29. novembra t. l.

Predsednik glavnega volilnega odbora šink Fran, banski sekretar v Ljubljani, njegov namestnik Tovornik Jakob, banovinski sekretar v Ljubljani.

Za člane: kot predstavnik industrijskega odseka dr. Božič Mirko, član upravnega sveta tvrdke »Saturnus« d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov, Ljubljana—Moste, njegov namestnik dr. Dermastija Josip, predsednik upravnega sveta, »Stor« d. d., tovarna zaves, Ljubljana—Zapuze;

kot predstavnik trgovskega odseka Lukič Zvonimir, lastnik modne in konfekcijske trgovine v Ljubljani, njegov namestnik Šiligoj Anton, trgovec s pisarniškimi potrebščinami v Ljubljani;

kot predstavnik obrtnega odseka Martinčič Avgust, ključavničarski mojster v Ljubljani, njegov namestnik Perčič Fran, elektrotehnični podjetnik v Ljubljani;

kot predstavnik gostinskega odseka Skerlep Janko, ravnatelj Grand hotela »Union« v Ljubljani, njegov namestnik Rozman Franc, gostilničar v Ljubljani;

za delovodjo je imenovan Traven Janko, konceptni uradnik za TOI v Ljubljani, za namestnika pa dr. Koče Jure, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani.

Učiteljski tečaj pedagoškega društva

Pedagoško društvo, ki je bilo šele pred kratkim poklicano v življenje, je dokazalo svojo polno upravičenost do obstoja že z enotedenskim tečajem, ki ga je pravkar priredilo za naše učiteljsvo.

Z učiteljskim tečajem, ki se je pravkar vršil v dvorani OUZD, je društvo izpeljalo prav zadovoljivo prvo točko svojega programa, ki pa bo odslej po želji udeležencev postala vsakoletna, saj naše učiteljsvo kljub gnotno in organizacijsko težkemu položaju kaže še vedno dovolj žele po strokovni poglobitvi šolsko izobraževalnega in vzgojnega dela med plastmi našega naroda. O tem je glasno pričal ta prvi tečaj, ki je brez posebne reklame zvalil sredi vročih pobitnih nad dve sto našega učiteljsva in jih držal najlepše dopoldanske in popoldanske ure ob predavanjih vse od ponedeljka zjutraj (17. t. m.) pa do sobotnega večera v trajni napetosti in živahnih debatah.

Tečaj je bil pa tudi pestro in globinsko zasnovan, zato morda nekoliko komu prenačelen in premalo podrobno praktičen, kar je bilo za začetek primerno in kar bodo gotovo izpopolnili še naslednji tečaji v prihodnjih letih. Otvoril ga je predsednik PD vseučiliški profesor dr. K. Ozvald s predavanjem, v katerem je z izbranimi besedami prikazal vzgojni pomen svetovnega nazora. Njemu so sledili: dr. V. Brumen, ki je govoril o učiteljski osebnosti, učitelja g. Hreščak in g. Menec o socialni smeri vzgoje (Kulturni problemi in vzgojne zahteve časa, individualna in socialna pedagogika), prof. E. Boje o strukturni psihologiji in njenem pomenu za pedagogiko, prof. Čopič o gospodarskem stanju našega človeka z ozirom na okolje šolskega otroka, g. učit. Pahor o fašistični vzgoji, univ. docent prof. dr. St. Gogala o vzgojivosti in značaju, g. A. Vodecova o težje vzgojljivih otrocih, g. prof. J. Šolar o pomenu narodnega jezika, g. prof. D. Vodnikova o delu kot vzgojnem in metodičnem principu in g. prof. A. Černež o metodični strani novotolskega pouka. Tečaj sta završili poročili o šolstvu na Češkoslovaškem (prof. Čopič) in v Nemčiji (prof. dr. Ozvald).

Ze navedena predavanja, ki se je ob njih vselej razvila živahna debata, ki jih je dopolnjevala, priča o izbranem programu tečaja. Dočim je prva polovica predavanj posegala v svetovnonazorsko utemeljenost pedagoških načel in pokazala različnost gledanja in njegovo časovnost v smeri socialne kulture, iz katere pa se je vendarle nakazala totalnostna kultura »večstopenjske pedagogike z nepremakljivimi vrednotami subjektivnega in objektivnega duha, pa se je druga polovica predavanj pobavila s konkretnimi vprašanji, ki zadevajo našo šolo in vzgojo, čeprav tudi bolj v splošnem in načelnem. Tako je dal že ta tečaj zadosti dober vpogled v sodobno pedagoško problematiko, ki se bo v bodoče vedno bolj poglobljala in

večal kot je to želja vse navzoče in nenavzoče učiteljske inteligence. Saj je ravno šolsko in vzgojno polje pri nas kljub stoletnemu prizadevanju ostalo sorpo naprednejših narodov še malo razorano. Ker se pa vsi zavedamo, kako potrebno je znanstveno delo tudi na tem prevažnem duhovnem področju, ki do njega doslej zaradi stanovsko-organizacijskih težav nismo prav mogli in ki nam ga je sedaj pričela oživljati naša univerza, želimo, da bi se na tem tečaju započelo delo plodno nadaljevalo v duhovno korist našega naroda. —ec.

Delovni jubilej gen. ravnatelja g. Karla Noota

Jesenice, 27. avgusta.

Malokdo izmed tisočev delavstva in izmed desetisočev prebivalstva, ki dela in živi v našo največjo in najstarejšo železarsko industrijo, ve za dela, za težave in neprilike, ki bivajo za zakulisju vodstva in gospodarstva velikih železarskih obratov. Kranjska industrijska družba je morala prestatl že težke preizkušnje. KID je stala že večkrat na mejniku svojega obstanka ali propada. Menjala je države, izgubljala tržišča in morala iskati in se boriti za nove konzume. Kolikokrat je v takih trenutkih odvisen obstanek od gospodarske izobrazbe in zaslove vodstva, kolikokrat je v takih prilikah odvisna bodočnost podjetja od domislekov sposobnega industrijskega krmilarja. Borbe, ki so na zunaj nevidne, gredo ob sposobnem vodstvu mimo vseh nas, da zanje ne zaznamo in se nam zdi, kakor, da bi jih ne bilo.

V tem delu vodstva in gospodarstva Kranjske industrijske družbe krmari že 30 let westfalski rojak gen. ravnatelj g. Karel Noot. Rodil se je v industrijski Westfaliji, kjer prebivajo tisoči slovenskih izseljencev. Izhaja iz znanega rodu industrijskih delavcev. Njegovi predniki so ustanovitelji danes močne industrije »Gute Hoffnungshütte« na Westfalskem. Njegov sorodnik je bil tudi veleindustrialec v Avstriji in nekdanji predsednik KID dr. Hugo von Noot. Oče Karla Noota je bil ravnatelj znane železarne »Phönix« v Westfalski, kjer dela še danes več Slovencev. G. Karel Noot je po študijah stopil k podjetju »Phönix«, kjer je deloval 4 leta, 4 leta nato je deloval kot zastopnik »Phönixove« industrije v Londonu. Nadaljnja 4 leta je deloval kot komercialni vodja pri takratni »Union Elektr. Gesellschaft« v Berlinu. Na svetovni razstavi v Parizu leta 1900 pa ga je spoznal predsednik »Standard-Oil Company« iz Amerike, ki mu je takoj ponudil ravnateljsko mesto

Gorenjski prosvetni labor na Jesenicah

Vabimo gorenjsko ljudstvo, da se udeleži velike prosvetne manifestacije, ki bo na Jesenicah v nedeljo dne 30. avgusta. Prihod na Jesenice je najbolj pripraven s prvimi jutranjimi vlaki, za katere velja nedeljska povratna karta — torej polovična vožnja.

Posebno bo lep sprevid, v katerem bodo nastopali vsi stanovi. Tudi srednješolci in akademiki bodo združili svojo skupino slovenskega katoliškega študenta. Nihče naj ne manjka v tej impozantni skupini, ki bo zajela naše mesto.

Prijave prihajajo od vseh strani in bo pri manifestaciji sodelovala vsa gorenjska prosveta s svojimi zastopniki. Prireditvi bodo prisostvovali dr. Anton Korošec, dr. Miha Krek, dr. Marko Natlačen, sv. mašo pa bo daroval nadškof dr. Jeglič.

Nekaj zanimivosti iz požarne statistike

Objavili smo že splošno požarno statistiko za prvo četrtletje. Še nekaj podrobnosti! V okraju Maribor desni breg je bilo do konca aprila 28 večjih in manjših požarov, ki so povzročili celotno škodo 1.220.500 Din. V okraju Ptuj v istem času 22 požarov s skupno škodo 187.700 Din. Med ta dva okraja spada Dravsko polje, kjer so požari na dnevnem redu. V okraju Murska Sobota je bilo rekordno število 64 požarov, toda škoda je v primeri s požari razmeroma nizka, namreč le 668.100 dinarjev. V krajih okoli Murske Sobote in v Prekmurju sploh so namreč prav pogosti požari, ko pogore stogi slame na raznih dvoriših posestnikov.

Odlični francoski gostje v Mariboru

Maribor, 27. avgusta.

Danes opoldne so se pripeljali v Maribor z avtomobili odlični francoski gostje, ki so na potovanju po Srednji Evropi. Med njimi je tudi generalni guverner Francoske Indokine Baudoin, princ Sisovah iz Kambodže, podpredsednik Francoskega avtokluba Bonnevillie in nekaj njihovih prijateljev. Gostje so obedovali v hotelu »Orcl«, nakar so zapustili Maribor.

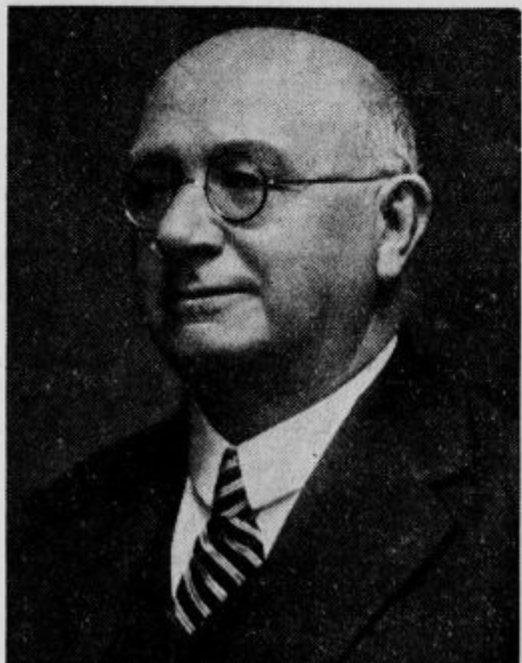
— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Mezdno gibanje v Trzinu

Trzin, 27. avgusta.

Včeraj popoldne pri izmenjavi šihov v tuk predilnici prva skupina delavcev ob 2 ni odšla iz tovarne, kakor navadno, pač pa je prišla druga, ki je tudi ostala v tovarni. Snoč je odšlo domov starejše delavke in matere ter mladolčetni delavci, drugi pa so ostali v tovarni. Strokovne skupine so organizirale pomožno akcijo za delavce. Slavka je izbruhnila najprej na ključavničarskem oddelku ki ga vodi g. Snoj, tržiški podžupan in bivši banovinski svetnik ter vodja JNS v Trzinu. Zaradi tega naši politični nasprotniki raznašajo vesti, da ima ta nastop delavstva političen značaj, češ, da so prvi pričeli »klerikalci«. To seveda ni res, ker ima nastop delavstva izključno strokovni značaj. Delavci zahtevajo kolektivno pogodbo, v kateri si hočejo zagotoviti dosedanje pravice na stanovanja, elektriko in vodovod ter tudi zboljšanje mezd. Predilnica pa izjavlja, da jim je pripravljena povišati mezdo, da pa jim bo v bodoče zaračunavala stanovanja, vodo in elektriko. Verjetno je, da pade odločitev intri v petek, ko bo glavna obravnava o tekstilnem delavstvu pri banski upravi v Ljubljani.

Matej Hubad - 70 letnik

V Povodju pri Skaručini za Šmarno goro v svoji rojstni hiši danes, 28. t. m. praznuje neugna ni slovenski glasbeni delavec Matej Hubad svoj sedemdeseti rojstni dan. V nedeljo, 30. t. m. bodo Glasbena Matica in prijatelji to sedemdesetletnico slovensko praznovali z božjo službo na Skaručini.

In imajo Hubadovi prijatelji — pa mu niso prijatelji samo ti, ki se bodo te dni zbirali okrog

njega, ampak vsi slovenski glasbeniki — prav, če ga slave, in ima posebno prav Glasbena Matica, da ga slavi. Saj so prav Hubadove izredne pedagoške zmožnosti Glasbena Matica dvignile iz nižje glasbene šole najprej do spoštovanja vredne glasbene srednje šole. Iz te se je po prevratu zopet po spretnem prizadevanju Hubadovem — kaj lahko razvila slovenska višja šola — konservatorij. Znal mu je zbrati zanesljiv profesorski zbor in ga je tako izpočetka postavil na umetniško zdravo podlago.

Sodeloval je več časa pri operi. Če mielimo 40 let nazaj, se kar ne moremo načuditi, kar eta s kapelnikom Beniškom dosegla v na vso moč neugodnih razmerah, saj eta napravila skoro nemogoče reči, tako da smo v Ljubljani mogli o oporni glasbi dobiti dokaj dober pojem.

Ena največjih zaslug Hubadovega neumornega delovanja je ta, da je pevsko kulturo, negovanje pevske lepote zasejal po vsej Sloveniji. Njegovi nastopi z matičnim zborom so vse očarali; dotlej nezasišano blagoslasje zborovekega petja, njega gibka prožnost, lahni hod — ko čudo smo vse to doživljali; kar mrzlo nas je spreletavalo mlade študente, podrevelni smo od dotlej neslutene lepote. Vokalno se do Hubada nikoli ni tako dovršeno pelo in Glasbena Matica se glede zborovske višine izza Hubada menda tudi še ni prekosila.

Pa je hkratu skrbel tudi za poglobitev simfonične orkestralne glasbe. Izvajal je velika avtovna dela, oratorije, simfonične pesnitve slovenskih, čeških, nemških, italijanskih skladateljev. Matičnemu zboru je s koncerti pridobil velik sloves med Slovenci, Čehi, Hrvati, Italijani, Nemci. Znamenita eta bila oha zahvalna »potresna« koncerta na Dunaju (1899).

Tak zbor si je mogel ustvariti le, ker je bil izvrsten pevski učitelj z lepim, dovršenim vzgojenim glasom, obdarovan z rahlim tenkim čutom za najmanjše lepote odenke. Kot učitelj petja nam je vzgojil celo vrsto koncertnih in

opernih pevcev, ki jih priznava tujina morda še bolj kakor domovina. Da spomnimo samo na nekatere: Miro Dev-Costapera, Pavlo Lovšeto, Marico Peršlovo, Josipa Rijavca, Julija Betetta, sedanjega ravnatelja konservatorija, Josipa Križaja, Svetozara Banovca in še in še.

Pa dasi je izvečine deloval kot praktik, je bil tudi dober teoretik. Poučeval je harmonijo, kontra-punkt. Posebno se je izkazal kot harmonizator narodnih pesmi. On je narodno pesem prvi tako harmoniziral, da je s silovitim učinkom prevzemala koncertno občinstvo in ga doma in v tujini razvela v nepričakovan ogenj. Njegovi zbirki starih cerkvenih in narodnih pesmi eta v vzornem delu, polni najlepšejšega občutja; pesmi same zvone polno, pestro in so čudovito pevne.

Danes, ko s spoštovanjem gledamo na Hubadovo več ko 40 letno glasbeno delo, nam nehotе v srcu vstaja radost in hvaležnost, da ga nam je Bog vzbudil. Če je bil Foerster kot atrog teoretik, nepodkupljiv načelni borilec, iznajdljiv stvaritelj plemenite cerkvene glasbe — sine macula et ruga, je Hubad z enakim ognjem pa z vso toplino slovenskega srca kot nikdar preutrujeni praktik živel za plemenito svetno glasbo. Na mogočnih temeljih, ki jih je postavil Foerster s cerkveno glasbo tudi etvtni glasbi, je Hubad zidal veličasten, pa tako ljubeč, topel dom slovenski svetni glasbi; pa je njegovo praktično zborovsko delo hkratu nujno vplivalo na cerkveno glasbo in pevsko dovršenost po naših cerkvah mogočno dvignilo.

Zato se danes s Hubadom in njegovim ožjim prijateljskim krogom veseli ves slovenski glasbeni svet in iskreno želi naj ta veliki delavec še dolgo uživati vna in trikrat zasluženi pokoj, ki tolikokrat — ali pa kar vedno — delal za dva in tri, in bi velikat še dva in trije ne zmogli tega, kar je delal sam.

Pa amo prepričani, da je danes tudi Bog vesel moža, ki mu je tako srčno vdan in ga tako iskreno ljubi. K.

največje cinkarne v Ameriki v Kansasu. V tem svojstvu je spoznaval gospodarski ustroj Amerike, ki jo je vso prepotoval. V Ameriki je g. ravnatelj hudo zbolel, zato se je vrnil v Evropo in nastopil mesto ravnatelja velike strojne tovarne na Dunaju. Dne 31. avgusta 1906 pa je nastopil svoje novo ravnateljsko mesto pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah.

S takimi izkušnjami na gospodarskem in industrijskem polju, z znanjem jezika in s široko svetovno izobrazbo je Karel Noot prišel k našemu podjetju, ki je bilo takrat še malo podjetje v primeri z današnjim obsegom. V Škedenju pri Trstu, ki je bil določen za središče KID, so šele pričeli razširjati. G. Karel Noot je v delovanje KID vložil vso svojo poslovno sposobnost in izdelki KID so kmalu zasloveli na svetovnem trgu. Zaščitna znamka KID »Sava« je zaslovela po trgih daljnje Indije, Kitajske in Japonske. Paroplovni transporti z izdelki »Sava« v Trstu so se množili in KID je šla nasproti novu dobi. Prišla pa je vojna in zastavila pot napredku. Sprva je moral na bojno polje tudi on, toda podjetje ga je potrebovalo za vodstvo in kmalu ga zopet srečamo na krmilu naše industrije. V vojni dobi je sledila zgradba tovarne elektrod na Dobravi. Podjetje je zopet napredovalo. Razpad Avstrije je KID zopet postavil pred težkoče. KID je imela z novimi mejami svoje obrate kar v treh državah: v Italiji, v Avstriji in v Jugoslaviji. Jesenicam, ki so imele bodočnost mlade države, je ostal zvest Karel Noot in jih vodil novi dobi nasproti. Težave z oskrbo sirovini jugoslovanskih tovarn, težave iskanja tržišča, kjer je bilo treba premagovati silni odpor prejšnjih dobaviteljev, vse to je šlo mimo nas v nove uspehe. Zasluga g. ravnatelja je bila, da je vse težave odstranil. Krvna njegovega prizadevanja in dela pa je dogodek, da prehaja KID leta 1929 v jugoslovanske roke.

Vodja naše največje industrije obhaja 30 letnico delovanja in bivanja med nami. Generalni ravnatelj Noot, ki je napram sebi najbolj strog, ki je prijatelj nameščencev in ki je najbolj vesel, da delavstvo njegovega podjetja stoji v državi na višini s svojimi prilobitvami, bo sprejela čestitke k svojemu delovnemu jubileju, jubileju dela za rast in procvit slovenske industrije. Naj sprejme toplo voščilo tudi od naše strani.

Drobne novice

Koledar

Petek, 28. avgusta: Avguštin, cerkveni učnik; Hermes, mučenec.

Novi grobovi

† **Katarina Dax**, vdova po nekdanjem večbale ljubljanskih prostovoljnih gasilcev Ivanu Daxu, je po daljši bolezni umrla, obklokana od svojih otrok. Pogreb bo dne 28. avgusta ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na evangelijsko pokopališče. — Pri tej priliki se moramo spomniti njenega prezgodnjega umrlega moža Ivana Daxa, ki je dolga leta tako požrtvovalno uril in vodil ljubljanske prostovoljne gasilce, da so kmalu bili svetovno organizirani in disciplinirani četa. Med svetovno vojno pa je umrl kot žrtev svojega reševalnega poklica, ko je kot gasilec vozil v bolnišnico nevarno obbolele vojake. — Naj gospa Katarina Dax v miru počiva! Njenim žalujočim sivočcem pa naše sožalje!

† **Ivan Miklauc**, v Dubovniku je umrl dne 22. t. m. koroški Slovenec iz Ziljske doline (v. Herble), g. Ivan Miklauc, v 55. letu svoje starosti; v Gružu si je sezidal hišo in vodil obrt in prodajo sode (soda vode), a imel je tudi gramoz za stavbe. Bil je mnogo let ud Družbe sv. Mohorja. Sedaj počiva med dubrovniškimi patriciji na pokopališču sv. Mihaela na Lapadu. Obilna udeležba pri sprejemu dokazuje, da je bil zelo priljubljen. Slovenski Mohorjani so tudi položili venec na njegov grob. Zapušča vdovo in hčerko. Naj počiva v miru!

Osebnosti

— Poročila sta se 23. t. m. pri Sv. Tomažu g. inž. Mirko Ranc iz Maribora in gđ. Berta Bezjakova od Sv. Tomaža. Bilo srečno!

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21

Poslednji! Danes ob 16., 19-15 in 21-15 ur

Tajinstveni potnik

Velenapeti in neobičajni dogodki na razkošnem luksuznem parobrodu

Najnovejša 2 zvočna tednika Ufa in Fox in najnovejši zanimivi filmi s berlinski olimpijadi!

JUTRI Silajna premiera JUTRI!

Hrepenim za Teboj

Louis Griveau, Camilla Horn, Theo Lingner, Adele Sandrock

— Rinža. Včeraj smo objavili kratko notico, v kateri smo indirektno obdolžili ljubljanskega dopisnika »Pravde«, da je iz nevednosti zamenjal Rinžo, ki teče skozi Kočevje, z reko Bosno, ker je članek o Kočevju imel podnaslov »Lepo mesto na Bosni«. Danes pa smo izvedeli, da je podnaslov pri tehničnem delu pomotoma iz nekega dopisa iz Bosne zašel pod članek o Kočevju. Morda, tehnično delo pri listu je res tako zapleteno, da se kaj takega lahko primeri.

— **Mezdno gibanje zagorskih apneničarjev.** Včeraj so se pričela v Zagorju pogajanja za novo kolektivno pogodbo med TPD in pa delavci v tamkajšnji apnenici. V mezdnom gibanju je kakih 60 delavcev. Delavci zahtevajo povprečno zboljšanje dosedanjih mezd za 20 do 30 odstotkov.

— **Neredno izplačevanje pokojnin.** Prejeli smo: Neredno izplačevanje pokojnin je doseglo vrhunec. Upokojenci opozarjajo vse merodajne činitele na nekatera dejstva pri izplačevanju pokojnin. Ne glede na bužetarne možnosti ali nemogućnosti pri izplačevanju pokojnin in plač državnih uradnikom je očitna neka sistematika v vrstnem redu izplačevanja, ki pa je od objektivnosti daleč oddaljena. Zakaj prejemajo zakasnelo samo upokojenci in plače — samo čisto določena stroka aktivnega uradništva v dravski banovini? Samo ti uradniki so toliko srečni, da vsak mesec prejemajo pokojnino ali plačo 2—4 tedne pozneje. Zakaj pa n. pr. aktivni uradniki finančne stroke redno in točno prejemajo svoje mesečne plače? Ali nimajo iste pravice tudi učitelji in upokojenci? Zakaj se samo na nekaterih strokah uradništva mesečno redno eksperimentira ter po nepotrebnem razburja? Temu ni kriva sedanja vlada, ampak neki duh, ki noče životari brez večnih razburjanj. Ali naj služijo samo upokojenci in aktivni učitelji vedno za poskusne živalice? Nekateri deli ljubljanskega mesta prejemajo pokojnine mesečno do 14., tudi najvišje pokojnine se izplačajo — toda drugi deli mesta pa prejmejo pokojnine 2 do 4 tedne pozneje, med njimi tudi najbednejši z 80 do 100 dinarskimi mesečnimi zneski. Ali je temu kriva tudi vlada? Zakaj se ne objavlja v dnevnem časopisu zakasnitve izplačil, ker se ne ve ne dneva ne ure, kdaj pride pismonoša z borimi parami? Zakaj se objavlja redno v dnevnem časopisu vsako sraženje uradnih prostorov, bolj važna zadeva, kakor je pa izplačevanje pokojnin — pa se opušča. Ali je temu tudi vlada kriva?

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe vsled tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čašo naravne

Franz-Josefove

grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena Franz-Josef-ova voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi in se

(Ogl. reg. S. br. 30474/35)

— **Mest čez Raduljo.** Gospod ban dr. Marko Natlačen je potrdil načrte za novi most čez Raduljo na cesti Skočijan—Šmarjeta. Most bo stal pri Zalogu in je proračunan na 185.000 Din. Licitacija za zgraditev tega mostu bo razpisana v skrajšanem roku 15 dni in bo najbrž okrog 10. septembra.

— **Na meščanski šoli v Litiji** se prično popravni izpiti 31. avgusta ob 8 zjutraj. Vpisovanje v I. razred bo 2. septembra, v II. razred pa 3. septembra, vsakokrat od 8 do 12 in od 15 do 17. Vse podrobnosti s o razvidne iz oglasa, ki je nabit v veži predilniškega poslopja, v katerem ja začasno nastanjena meščanska šola.

VOLITVE NA VELESEJMU

LUTZ-TOVARNA PEČI, TELEFON 3252

— **Vpisovanje na državni meščanski šoli v Krškem** bo dne 1., 2. in 3. septembra od 8 do 12 in 15 do 18 v pisarni, II. nadst. V I. razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so brez slabe ocene dovršili IV. razred narodne šole, če niso starejši od 14 let. Popravni izpiti so 31. avgusta, služba božja 9. septembra ob 9, začetek rednega pouka dne 10. septembra ob 8. Natančnejša navodila za začetek šolskega leta se nahajajo v lanskoletnem poročilu.

— **Vpisovanje na ptujski gimnaziji** za šolsko leto 1936-37 bo 1. septembra za I. razred, 2. sept. za II. in III., dne 3. septembra za IV. in V., dne

4. septembra za VI., VII. in VIII. razred. Vpisovanje dijakov vseh razredov, ki pridejo na ptujsko gimnazijo s tujih zavodov, bo dne 5. septembra.

— **Na meščanski šoli v Zalcu** bo vpisovanje 1., 2 in 3. septembra od 8 do 12.

— **Na ljutomerski »Glasbeni šoli«** se vrši vpisovanje v tork 1. septembra dopoldne v glasbeni sobi. Vpisnina 5 Din. Učilo se bo teorija, mlad. petje, solopetje, klavir, gosli, čelo in harmonika. Drugo na deski.

— **Šole za izdelovanje razstreliv** na velesejski razstavi »Za naš les« sicer ne bo, pač pa nam učeni kemiki tam pokažejo, kako tovarne izdelujejo iz lesa najhujša razstreliva. Za obrambo države so ti izumi silno važni in naša z lesom preboga država se je tudi v fabrikaciji razstreliv že domalega osamosvojila.

— **Katera krščanska družina ali oseba** bi bila pripravljena brezplačno ali vsaj proti prav nizki odškodnini za bodoče solsko leto vzeti na stanovanje revnega dijaka II. razreda meščanske šole v Ljubljani? Prosimo, da se dobrotnik javi Vincencijevi konferenci Sreca Jezusovega, Tabor 12.

— **Za en sam javor** — 25.000 din! Naš kmet seveda še ni dobil take bajne vsote za samo en javorjev hlo, čeprav velja do desice iz enega plamenastega javorja, ki je bil posekan v gozdu našega kmeta 20—25.000 din. Plamenasti javor razžagajo v čoke po pol metra dolge in vsak čok v radialni smeri proti sredini na 30 desk, debelih po 5 cm. Tako dobe 240—300 desk. Res je, da niso vse desice dobre, gotovo pa je dobrih 200—250 kosov. Ker pa se plačujejo desice plamenastega javorja tudi po 100 din komad, vidimo, da bi kmet lahko dobil za desčico iz enega samega plamenastega javorjega drevesa tudi 25.000 din! Gre namreč za desčice, ki iz njega izdelujejo razna glasbila, torej za renošanci les. Vse to bomo pa videli na velesejski razstavi »Za naš les«.

— **Dvojni romanje** — z enim posebnim vlakom: 6.—8. sept. Ljubljana—Marja Bistriška—Marja Lurška (Rajhenburg); postanki in ogled: Šmarje pri Jelšah, Rogaska Slatina, Zagreb (cel dan) Slovenski Lurg (več noč in dopoldne). Cena 90 Din. Pojasnila pošilja brezplačno uprava »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

— **Enoletni trgovski tečaj** pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2-II., ima edini pravico, da izdaja spričevala, ki služijo kot dokaz dovršene vajeniške dobe in pol drugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Poučujejo profesorji trgovske akademije. Solnina 230 Din (oz. 110). Stenotipistovski tečaj 60 Din. — Vpisovanje in pojasnila dnevno od 9 do 12 in od 15 do 18.

— **Enednevni avtoizlet** po Koroški priredi v nedeljo, 30. t. m. izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel »Slonc«.

Nova ureditev tramvajskega prometa

Ljubljana, 27. avgusta.

Uprava cestne železnice sporoča sledeče:

Na prgi Vič — St. Vid ovirajo sedaj tramvajski promet najbolj zaporne države železnice, katero križa tramvajska proga na Celovski cesti. Zaradi številnih vlakov morajo tramvajski vozovi čakati pred zapornicami in vsakokrat kadar čaka voz pred zapornicami, morajo čakati na vseh križiščih tudi tramvajski vozovi do St. Vida in Viča. Zaradi tega čakanja so se potniki stalno pritoževali. Da se odstrani stalno čakanje na križiščih in da se pospeši promet, se je uprava cestne železnice odločila, da razdeli progo Vič — St. Vid v dve progi in to v progo: Vič — glavni kolodvor in v progo: kavarna Evropa — St. Vid. S to delitvijo se bo doseglo, da bo promet proti Viču popolnoma neoviran, proti Šiški in St. Vidu pa bo tudi manj čakanja, ker se bo vsaka zakasnitev pri zapornicah hitreje izravnila. Zaradi hitrejšega prometa se bo čakanje na postajališčih pred magistratom, pošto in kavarno Evropo na medsebojne zveze omejilo samo na slučaj letočasne navzočnosti obeh voz različnih prog. S tem bo mogoče vozni red točno vzdrževati, promet pa se bo tudi zaradi pospešene vožnje hitreje razvijal.

Promet po novem voznem redu se prične s ponedeljkom 31. t. m.

Ljubljana

— **Stanovanjski urad ljubljanskega velesejma** opozarja in vlnudno naproša vse, ki bi mogli za čas velesejma, to je v dnevi od 31. avgusta do 13. septembra 1936 ali tudi samo za nekaj večerov dati za plačilo na razpolago prenočišča, da sporoče takoj svoj naslov mestnemu odpravnstvu. Mestni trg 27-III., soba št. 50, ali pa ravnatelstvu velesejma. Od 31. avgusta 1936 naprej posluje stanovanjski urad na glavnem kolodvoru v sobi zraven pomožne zunanje železniške blagajne pri trafiki ob Masarykovi cesti. Telefon št. 2720. — V nedeljo 30. avgusta 1936 se tudi sprejemajo naslovi stanovanj v mestnem odpravnstvu od 9. do 12. dopoldne.

— **Spomin na požar deželne gledališča.** Ob mrtvi in pogrebu g. Lapajnerja, enega najstarejših ljubljanskih gasilcev, smo poročali, da sta živa le še dva gasilca, ki sta skoraj pred 50 leti gasila požar deželne gledališča na Kongresnem trgu, namreč tovariša pokojnega Lapajnerja gg. Medic in Perme. V resnici pa živita v Ljubljani še dva stara gasilca ki sta sodelovala pri gašenju tedanjega požara in ki sta tudi že nad pol stoletja člana Prostovoljnega gasilnega društva. To sta namreč zaslužna g. Ivan Tomazič in pa g. Anton Pritekelj. Tako žive torej v Ljubljani še štiri priče prvih začetkov Prostovoljnega gasilnega društva ter velikega požara na Kongresnem trgu.

SESTANEK NA VELESEJMU

LUTZ-TOVARNA PEČI, TELEFON 3252

— **Učence prof. Strohschneiderja** v Ljubljani. Ljubljancem je še dobro v spominu nastop znanega umetnika v zraku prof. Strohschneiderja, ki je izvajal prav neverjetne akrobacije na žici. V Ljubljano pa je sedaj dospel svetovno znani umetnik na žici Hary Barkovsky, ki je učence prof. Strohschneiderja. G. Barkovsky namerava prirediti v Ljubljani nekaj svojih predstav. Ostanje pa samo kratak čas. Predstava bo na žici na višini 25 m nad Ljubljano pri Novem trgu. Pokazal bo nekaj novih in modernih produkcij, med temi tudi najnovejšo in najbolj zanimivo produkcijo z motornim kolesom, s katerim se bo vozil po žici. Umetnik v zraku vabi občinstvo, naj se udeleži njegove produkcije. Ta produkcija zahteva čim večjo višino ter ne more biti prirejena v zaprtih prostorih. Prva predstava bo v petek 28. t. m. ob 8 z v.

— **Natakariji so zborovali ponoči.** Zanimivo zborovanje je bilo v noči na včeraj v Delavski zbornici, ko so zborovali ljubljanski natakariji ter drugi uslužbenci hotelirskih in gostilniških

podjetij, ki so po večini včlanjeni v tako zvani »ženevski zvezi«. Natakariji so pričeli svoj shod ob pol 3 ponoči ter je zborovanje trajalo do jutra. Zborovanje je vodil predsednik krajevne organizacije g. Stanko Renko, v imenu osrednje organizacije pa je podal poročilo g. Martin Marec iz Zagreba. Natakariji so v nekaterih drugih krajih že dobro organizirani ter so s složnim nastopom že dosegli nekatere uspehe. Pač pa so izpostavljene natakariji še mnogokje izrabljanju s strani podjetij. Natakariji se trudijo, da bi bil odstranjen dosednji sistem napitnine in da bi bil uveden sistem pravičnih mezd ali 10% prebitka za strežno osebje. Za delegata v Zagreb je bil izvoljen gosp. Palir, za njegovega namestnika pa g. Brodnik.

— **Bonboni iz lesa** so na ljubljanskem velesejmu večkrat razočarali dolgotrajne sladkosnedce, ali na sedanji velesejski razstavi »Za naš les« bomo v oddelku za kemijo lesa spoznali, kako iz lesa v resnici izdelujejo sladkor.

Dr. Merčun

ne ordinira od 29. avgusta do 13. septembra.

— **Mestno poglavarstvo obvešča** starše, da se vrnejo otroci iz počitniške kolonije iz Sv. Jakova-Siljeveca danes, 28. avgusta, z večernim vlakom, ki prihaja v Ljubljano ob 20.39. Otroci iz okolice Galjevice in Dolenjske ceste izstopijo na dolenjskem kolodvoru, vsi ostali pa na glavnem kolodvoru.

— **Slogina glasbena šola** — vpisovanje. Vpisovanje v Slogino glasbena šola se bo vršilo od 1. do 7. septembra v šolski pisarni v Ljubljanskem dvoru, Pražakova ulica. Pričetek pouka je v četrtek 10. septembra.

— **Poltretji meter debela jelka** je rasla v višini 1000 m v Ravni Šumi v Bosni. Visoka je bila nad 44 m, a je imela dva vrhova. Ena taka hlačnica, kakor imenujejo vrhove pri takih jelkah in smrekah, je še nad 11 m visokim skupnim debelom merila 31 m, nižja hlačnica pa 27 m. Na panju so odzgalj kolobar, ki ima v premeru 2,26 m, v obseju pa blizu 7 m. Tega boste sedaj videli na velesejski razstavi »Za naš les« in se čudili orjaski jelki, ki je doživela 224 let ter dala 45 kubikov lesa.

1. Nočno službo imajo tekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 30 in mr. Gartner, Moste.

Poizvedovanja

— **Izpuštil se je** v Ljubljani pes rujavo-sive barve, dolge dlake, srednje postave, sliši na ime Pazi. Kdor kaj ve zanj naj sporoči v Kotnikovo ulico št. 8 Ljubljana.

— **Moja papiga** svetlo modre barve s sivimi peruti, nikdar se je zaletela. Lastnik jo dobi pri: Kokalj, in, Miklošičeva cesta 16/III., od 8 do 12 in od 14 do 18.

Maribor

— **Licitacija snajd.** V tork 1. septembra bo javna ustna zviševalna licitacija za oddajo letošnje letine jabolk ob banovinski cesti Maribor—Ptuj —Ormož—Središče—meja Savske banovine. Licitacija se bo vršila v prostorih sreskega cestnega odbora v Ptuj.

— **Tat na pogorišču.** Kakor smo poročali, je inž. Milan Lenarčič v Josipdolu zgorela garaža z raznimi stroji in nadomestnimi deli. V pretekli noči se je na pogorišču pojavil tat ter odnesel dinamo s pogonjaki, več krožnih žag in železno dvigalo. Zandarmerija je tata izsledila v osebi nekakega 16 letnega delavca, vendar pa ta le deloma priznava tatvino.

— **Prihod češkoslovaških vojaških tekmovalcev.** V ponedeljek 31. t. m. pride v Maribor s praskim brzovlakom zvečer ob 8. tekmovalna vrsta češkoslovaških vojakov, ki bodo sodelovali pri letošnjih vojaških športnih tekmah Male antante. Na mariborskem kolodvoru jih bo pozdravil častniški zbor tukajšnje garnizije in občinstvo. Čehoslovaki kom pripravljajo lep sprejem.

— **Davčne zadeve.** Davčna uprava za mesto Maribor razglasa, da je že s 15. avgustom potekel skrajni rok za plačilo: III. četrtletnega obroka zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet in luksuz, rentnine, davka na neoženjene osebe, družbenega davka, vojnice in posebnega davčnega dodatka na skupni brutto promet; I. polletni obrok zemljarine ter uslužbenskega davka.

— **V pijanosti ob 8 in pol tisoč Din.** Slabe spomine je odnesel iz Maribora trgovec z živino S. V tork je napravil dobro kupčijo na sejmu ter prodal 4 krave. Izterjal je še neke dolgove ter imel v listnici 9 jurjev. V družbi tovarišev je obšel več gostiln na Tržaški cesti, dokler ga ni zalepla v svoje mreže prefrigana ženska, ki mu je izmaknila listnico, v kateri je bilo še 8 in pol tisoč Din.

NAPAD NA VELESEJMU

LUTZ-TOVARNA PEČI, TELEFON 3252

— **Tekstilne tovarne in kolektivna pogodba.** Danes se odloča v Ljubljani vprašanje kolektivne pogodbe v tekstilnih obratih v Sloveniji. Kot podlaga za predloženi osnutek pogodbe služi načrt iz leta 1935., katerega pa so tako delojemalci, kakor tovarnarji izboljšali z nekaterimi svojimi zahtevami, ki odgovarjajo sodobnemu položaju. Te dni se imeli mariborski tekstilni industriji sestanke, na katerem so sporazumno in soglasno odobrili sprejetje kolektivne pogodbe za vse obrate. Ker ima v Sloveniji mariborska tekstilna industrija glavno besedo, je upati, da bodo stališče mariborskih tekstilnih podjetnikov osvojile tudi druge tovarne in da bo kolektivna pogodba sprejeta brez večjih ovir.

— **Za razgledniški stolp pri Sv. Pankraciju** je daroval veletrgovec g. Miloš Osol 200 Din. Iskrena hvala! — Angelska nedelja se obhaja pri Pankraciju 30. avgusta, prva obletnica blagoslovitve pa na kvaterno nedeljo 20. septembra.

— **Izravnanje križišča Tattenbachove in Kopaljske ulice.** Omenjeno križišče močno visi proti jugu. Sedaj ga bodo izravnavali na ta način, da bodo podaljške Kopaljske ulice, ki vodi od križišča proti Dravi, nasipali in dvignili. Regulacija tega križišča je zaradi velikega prometa zelo nujna.

— **SSK Maraton nastopi!** V nedeljo popoldne ob 15. priredi SSK Maraton nastop na svojem igrišču na Livadi. Nastop je namenjen prijateljem in podpornikom društva. Pozivamo vse prijatelje Maratona in mariborsko občinstvo, da pobiti v nedeljo v čim večjem številu na Livado.

— **Mariborski »Wunderdokter«** — v kehi... Kdo ne pozna mariborskega »wunderdoktorja? Njegova slava se širi tudi iz mesta v okolico, kjer ga vidijo na raznih prošenjih. Celo v Ljubljano na velesejem je vsako leto šel. Sedaj pa ga je zadel nepričakovana usoda. V apartmanu hotela Graf premišljuje, da bi bilo bolje ostati pri čarolijnih pulfercih in z njimi prazniti žepe ljudem, kakor pa polakomniti se tujega imetja. V sredo ponoči je »doktorja« zasačil stražnik, ko si je basal v svojo malho neke predmete iz zaprtega osebnega avtomobila, ki je stal pred hotelom Orel. Franc Berdel — tako se mariborski wunderdokter piše — (star je 63 let), je izmaknil Edmudu Leviju, egip-

tovskemu državljani, ki je spal pri Orlu, iz avtomobila zimsko suknjo, 4 pare čevljev in nekaj perila v vrednosti 260 egiptovskih lir. Berdel je dejanje priznal ter so ga zaprli. Policija se bavi z mislijo, da bi ga po odsluženju kazni izgnala v domovinsko občino Sv. Jurij ob j. z. Maribor bi vsakakor izgubil z njegovim izgonom zanimivo atrakcijo, ker pa se je izkazal kot uzmovič, bo njegove slave sedaj konec.

Celje

— **Pozabljena 70 letnica.** Skoraj bi bil šel mimo nas neopaženo 70 letni jubilej moža, ki si je veliko bolj kakor marsikdo drugi zaslužil, da se ga spominjamo tudi na tem mestu. V soboto, dne 22. avgusta je namreč praznoval 70 letnico svojega rojstva v tukajšnjem kapucinskem samostanu bivši večkratni provincial preč. g. p. Donat Zupančič. Ko se ga spominjamo na tem mestu s skromnimi vrsticami, moramo predvsem poudariti njegovo dostojanstvenost, strogoost napram samemu sebi in drugim, vzvišenost in svetlost, s katero je vedno opravljal svoj duhovniški in redovniški poklic. Gospodu patru želimo ob njegovi 70 letnici, da bi mu dobri Bog naklonil po komaj prestani bolezni še mnogo srečnih in zdravih let in da bi še tudi jesen svojega življenja posvetil kakor vse dosedanje svoje delovanje reševanju njemu izročenih duš.

— **Delavstvo v Westnovi tovarni izprto.** V sredo popoldne je prišlo med nekim mojstrom, ki je inozemski državljani in neko delavko v tovarni Westen do prerakanja. Posledica je bila, da je mojster delavko oklofotal. Zaradi tega se je delavstvo Westnove tovarne upravičeno razburilo. Včeraj zjutraj, ko se je mojster zopet pojavil v obratu, je delavstvo navallilo nanj in ga odstranilo iz tovarne. Videvši mučno situacijo, je lastnik tovarne g. Westen ukazal ustaviti generatorje, s čemur je prenehalo v tovarni vse delo. Delavstvo v Westnovi tovarni je zaradi tega razburjeno, ker pač zaradi incidenta med mojstrom in delavko ne gre, da bi podjetje ustavilo ves obrat. Ze včeraj dopoldne so bila pogajanja med zastopniki delavstva in podjetjem, ki pa so se za enkrat prekinila in so se popoldne nadaljevala. Delavstvo je deloma v tovarni.

— **Praznovanje farnega patrona.** Danes obhaja mestna župnija sv. Danijela god svojega patrona. V ta namen bo v nedeljo ob 7 zjutraj v župni cerkvi slovenska ms. maša.

— **Začetek šolskega leta na osnovni šoli pri šolskih sestrah.** Pri šolskih sestrah bo vpisovanje v I. razred osnovne šole in otroški vrtec dne 1. in 2. septembra.

— **Romanje na Sv. Gore.** Iz Celja in Savinjske doline se pripravljajo na Sv. Gore dne 5. sept. veliko romanje, ko bo 8 avtobusov peljalo na to priljubljeno božjo pot romarje.

— **Celjska gasilska četa** priredi v nedeljo med 7 in 8 zjutraj gasilsko vajo. Gasilci bodo alarmirani s streli z Miklavškega hriba.

Ptuj

— **Stroga kazen za tatvino kolesa.** Pred ptujskem okrajnem sodišču se je zagovarjal 26-letni progovni delavec Anton Ljubša, stanujoč na Hajdini pri Ptuj. Obloženica mu očita, da je ukradel dne 5. maja t. l. 800 din vredno moško kolo, last stavnika Martina Macuna iz Ptuja. Storišča je Ptujška policija še le pred kratkim izsledila in pri tem ugotovila, da je ukradeno kolo bilo že v drugih rokah. Nadaljne poizvedbe so vodili orožniki, ki so tatu aretirali in izročili sodišču. Pri sodni razpravi je Ljubša tatvino v polnem obsegu priznal. Z ozirom na okolnost, da je Ljubša radi enakih pregreškov že predkaznovan, ga je sodišče obsodilo na tri mesece strogega zaporja in povračilo sodnih stroškov. Obsojenec je kazni »rejel in jo tudi takoj nastopil«.

Kranj

Na Glasbeni šoli bo vpisovanje 1. 2. in 3. sept. v pritičijo realne gimnazije vselej od 8 do 12. Vse podrobnosti so razvidne iz objave na deski.

Križevci pri Ljutomeru

V sredo zvečer 19. t. m. ob pol 10 nas je zbudil plat zvona iz Veržetja. Zgorel je neki kup slame. V istem času so pa v Križevcih v gostilni »Hauptmann« sestavljali kandidatno listo pod imenom »gospodarska lista«. Pa Bog vedi, kako se je zgodilo, ali je iz Veržetja kaka iskra priletela, kar je zaradi daljave in mirnega vremena malo verjetno, ali so navzoči neprevidno kadili; zgodilo se je pač, da se je vnela kandidatna lista. Papir rad gori kakor slama. Zgorela je cela kandidatna lista z vsem, kar je bilo na njej kandidati in namestniki s predlagatelji in predstavnikom. Nekateri so hitro skočili ven, menda, da bi šli po brizgalne, ki jih je v naši župniji 14; ko pa so se med potjo ozrli in ni bilo več videti ne ognja ne dima, so ostali doma. Velika poblast se je lotila ostalih na pogorišču. Slednjič so sklenili, da se zaradi slabe letine — ko ni upali na zdato pomoč ljudstvu, letos tista več ne obnovi, ampak se čaka na boljše čase. Čudno se nam je zdelo, da se je po verzejskem zvonu šele čez dolgo časa oglašil tudi križevski zvon. Hudo mušneži pravijo, da je ta opozoril na požar kandidatne liste pri »Hauptmannu«.

Tako ostane za volitve dne 30. avgusta le lista JRZ g. Vaupotiča.

Volilci! Moško ste se držali do sedaj, moško nastopite tudi na dan volitev. Vsi na volišče, da pokažemo svoje zvestobo in hvaležnost našemu voditelju, dr. Korošcu.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Bares, Im Lichte der Ewigkeit. Ausgewählte Hirtenworte, Predigten, Ansprachen und Briefe. 221 str., nevez. 40 Din. — Buerscher, Das Kind in Familie und Kirche. Handbuch für Kinderseelsorge. 555 str., vez. 79 Din. — Clerissac, Das Haus des lebendigen Gottes. Vom Mysterium der Kirche. 156 str., vez. 56 Din. — Gross, Innerlicher Katholizismus. Ein Zyklus religiöser Vorträge. 222 str., vez. 45 Din. — Kastner, Mariasche Christusgestaltung der Welt. 320 str., vez. 82 Din. — Kösters, Die Kirche unseres Glaubens. Grundlegung katholischer Weltanschauung. 221 str., vez. 48 Din. — Mauer, Das verborgene Antlitz. Christus im Mysterium des Jahres. 329 str., vez. 91 Din. — Schneider, Bildungskräfte im Katholizismus der Welt seit dem Ende des Krieges. 408 str., vez. 115 Din. — Simon, Das Menschliche in der Kirche Christi. 200 str., vez. 56 Din. — Staudinger, Jesus und sein Priester. Gedanken über die Grösse und die Heiligkeit des Priestertums. 206 str., nevez. 48 Din.

Inserirajte v „Sloven“,no

Gospodarstvo

Naši pasivni kraji

Že 10 let je poteklo od začetka študija prehrane prebivalstva v zvezi z zdravjem, ki ga je začela higienska organizacija Zveze narodov. Zanimivo je, da je baš na predlog jugoslovanskega delegata šesta skupščina Zveze narodov povabila Higienski odbor, naj preštudira one ukrepe, katere bi bilo priporočiti v interesu ljudskega zdravja za ureditev produkcije in trgovine življenjskih potrebščin. Na podlagi sklepov in študij je bil ustanovljen poseben mešan odbor o vprašanju prehrane. Ta odbor je sedaj dokončal svoje delo ter bo predložil na jesenskem zasedanju Zveze narodov svoje sklepe ter obširno poročilo o svojih raziskavanjih. Pri tem mu je pomagalo v obilni meri tajništvo Zveze narodov. Tako smo sedaj dobili tri publikacije o prehrani, med katerimi je najvažnejša in najboljše tretja, ki obravnava prehranjevalno vprašanje v posameznih državah ter ukrepe, ki so jih tozdevno podvzele posamezne države.

Uvodno ugotavlja poročilo, da se problem pomanjkanja živil ne pojavlja v celoti v državah kot n. pr. Anglija, Francija, Švica, Belgija in Holandija. Te države imajo na razpolago dovolj živil zlasti še radi izredno dobrih prometnih zvez, ki jim omogočajo dovoz živil z vseh strani sveta. Seveda so tudi v teh državah številni sloji prebivalstva premožnejši. V teh državah je vprašanje prehrane bolj vprašanje kakovosti, pakiranja, higijene in vzgoje. Če je v teh državah prehrana slaba, je vzrok v tem, da je neurejena, v nekaterih panogah preobila itd.

V drugih državah je problem drugačen. V teh državah je osnovni cilj vsega gospodarskega delovanja preskrbeti življenjska sredstva gotovim skupinam prebivalstva ali pa celim pokrajinam. V pokrajinah, kjer vlada revščina in beda, zaradi brezposelnosti in redukcije trgovine zaradi gospodarske krize, pa ne gre za zagotovitev idealne prehrane, ampak vsaj za zadostno prehrano. To velja tudi za bolj zaostale države.

O Jugoslaviji pa prinaša tretja knjiga več strani obsegačo poročilo o naših pasivnih krajih. To poročilo je prav za prav izveček iz daljše študije, ki vsebuje mnogo več podatkov, zlasti statističnih. V naslednjem podajamo glavne podatke iz tega poročila, ker jih kmatrmo za zanimive tudi za našo širšo javnost.

Po statističnih podatkih iz leta 1932. je bilo v Jugoslaviji od 343 okrajev 129 okrajev s 4 milijoni 66.985 prebivalci takih, da nad 50 odst. kmečkih gospodarstev nima hrane do nove žetve, kjer je torej prehrana nezadostna v velikem obsegu. Čeprav je bilo leto 1932. slabo, vendar kažejo podatki tudi za druga leta podobno stanje.

Nato deli poročilo omenjenih 129 okrajev na dve skupini: v prvo skupino spravi 46 okrajev, kjer je 2.042.705 prebivalcev, kjer ni zemlja po večini in plodnosti obdelovane površine bila v stanju prehraniti prebivalstvo. Toda v teh krajih je zaradi osiromašenosti prebivalstva in formiranja premožnejšega sloja prišlo do tega, da ima velika večina gospodarstev premalo zemlje ali pa sploh nič.

Druge skupina pa obsega 83 okrajev, kjer je obdelovalna zemlja ali prenaseljena ali neplodna, da bi se na njej moglo prehraniti prebivalstvo. V drugo skupino šteje poročilo tudi 7 okrajev naše banovine, kjer živi na 5657 kvad. km 249.077 prebivalcev (vsa Slovenija je imela 1931. na 15.849 kvad. km 1.144.298 prebivalcev). Ti okraji so: Črnomelj, Gornji grad, Kočevje, Kranj, Logatec, Radovljica in Šmarje pri Jelšah. V teh okrajih pride na kvad. km 43 prebivalcev, v vse banovini pa 70. V vseh teh okrajih je manj orne zemlje napram vsej površini kot v povprečju za vso banovino. V teh krajih je mnogo premalo orne zemlje. Tudi je pridelek na 1 ha v pasivnih okrajih znatno manjši kot v povprečju za vso banovino. Še bolj se to vidi iz primerjave pridelka na 1 prebivalca v teh okrajih, pa v ostali banovini.

Dravska, vardarska, zetska in primorska banovina kot celote dajejo na 1 prebivalca znatno manj kromarice in pšenice, kot je potrebno za prehrano prebivalstva. V teh pasivnih krajih pa se goje drugi predmeti, katere prebivalstvo deloma potrebuje za prehrano, deloma pa jih prodaja in kupuje pšenico in kromarico za prehrano.

Poleg kruha igra veliko vlogo v prehrani pasivnih krajev tudi zelje in krompir, kjer je pridelek v pasivnih krajih povprečno višji kot v ostalih krajih dotične banovine (to velja zlasti za našo banovino). Za banovine, kjer je proizvodnja žitaric nezadostna, je važna tudi gojitev gotovih industrijskih rastlin, nadalje vina in sadja. Številno stanje živine je večje v pasivnih krajih kot v drugih. Poleg tega je še živina v teh krajih slabše vrste radi slabše prehrane in drugih razlogov. Seveda ti podatki niso popolni. Kajti najboljše bi se dalo stanje slabe prehrane (soulimentation) ugotoviti s kontrolo posameznih gospodar-

stev. Poleg tega je znak za slabo prehrano tudi slabo stanje zdravja v teh krajih, tudi pri manjši mladosti ljudi iz teh krajev v javne službe so se pokazali slabši rezultati.

Pasivni kraji trpe tudi zaradi tega, ker so oddaljeni od prometnih zvez in tako trpe ne samo od narave. Proizvode, ki jih prodajajo pasivni kraji, obtežujejo znatni prevozni stroški in posredniška mreža. Cene nakupa so za banovine, kar dokazujejo številni primeri: v oddaljenih krajih zetske banovine stane jagnje 3-5 dinarjev, v Belgradu pa 40-50 Din, pred letom dni so se prodajala jajca na vaseh po 60-80 komadov za 10 Din, v Belgradu pa 20 kom. za 10 Din.

V prejšnjih časih pred krizo so ti kraji imeli znatne dohodke od pošiljatev izselencev, od evrojev rojakov, ki so bili zaposleni pri raznih delih v ostali državi. Pošiljatelj izselencev so se zelo skrčile. Lesna industrija se nahaja v težki stagnaciji, kar največ škoduje pasivnim krajem, a so ravno v teh krajih največji gozdovi: v Sloveniji, savski, vrbski in drinski banovini. Poleg zmanjšanja možnosti zaposlitve so pa tudi padle mezdne gozdne delavstva. Od leta 1930-1935 se je mesečni povprečni zaslužek gozdnih delavcev zmanjšal od 688 na 492 Din. To pomeni nekaj nad 16 Din dnevno. Zaslužki žagarskih delavcev pa so padli celo od 990 na 479 Din povprečno mesečno. To je skoraj izenačenje mezd, ker se mezza gozdnih delavcev ne more zmanjšati pod sedanjim nivo, ker bi drugače ne mogel sploh delati. Še bolj bi ta kriza postala očitna, če bi vzeli prejšnja leta, kajti leta 1930 se je že začela kriza lesne industrije.

Vprašanje pasivnih krajev spada v kompleks najtežjih vprašanj Jugoslavije. Izhod iz težkega položaja, v katerem se nahaja prebivalstvo, je težko predvideti. Eno je gotovo: na podlagi kmetijske se ne more temeljito popraviti. Za eksploatacijo rudnih bogastev in vodnih sil teh krajev ni dovolj kapitala. To pa bi bil edini način, da se prebivalstvo teh krajev osvobodijo suženjstva neplodni zemlji in da se zaposli v industriji ter v drugih poklicih, ki jih prinaša industrija.

Zunanja trgovina v juliju aktivna

V mesecu juliju je znašal naš uvoz 71.728 ton za 312,7 milij. din, dočim je znašal julija lani 300,1, junija letos pa 294,2 milij. din.

Izvozili pa smo v juliju letos blaga 213.880 ton za 329,96 milij., lani julija je dosegel izvoz le 305,8, letos junija pa 293,765 milij. din. Tako vidimo, da je bila naša trgovinska bilanca po daljšem času pasivnosti zopet aktivna.

Glavni predmeti našega uvoza so bili v juliju naslednji (vse v milij. din, v oklepajih podatki za junij 1936):

Sirov bombaž 20,2 (18,0), predvito 25,4 (26,6), tkanine 8,35 (10,8), sirova volna 6,6 (10,2), predvita 9,5 (10,45), tkanine 7,8 (5,16), svileni predviti 8,1 (10,2), nepredelani in polpredelani železo 5,97 (5,85), pločevina 5,5 (3,9), tračnice in žel. material 4,9 (1,7), razni popolnoma izdelani izdelki iz železa 18,7 (12,9), nafta 6,4 (2,6), kože domačih živali nepredelane 7,7 (6,9), ruž 2,0 (6,3), južno sadje 3,07 (1,9), kava 3,2 (7,24), premog 5,67 (7,0), stroji, orodje in aparati 24,8 (22,3), elektrotehnični predmeti 9,1 (10,96), prevozna sredstva 15,7 (11,8), umetne organske barve 5,15 (5,85).

Izvažali pa smo: pšenica 2,4 (18,8), kromarica 6,06 (2,75), sveže sadje 2,2 (1,04), tobak v listu 23,4 (-), konoplja 23,7 (17,26), konji 3,45 (4,4), goveda 6,6 (3,74), prašiči 35,8 (34,1), drobnica 5,4 (4,36), sveže meso 8,0 (7,5), mesni izdelki 2,84 (3,9), svinjska mast 3,14 (10,2), jajca 10,64 (11,1), olje 0,3 (0,3), stavbni les 42,0 (47,15), hrastovi žel. pragovali 3,04 (3,6), bukovni žel. pragovali 0,4 (0,6), izdelki iz lesa 3,0 (3,85), cement 8,04 (4,86), baker 53,45 (21,8), zemlja in rude 13,14 (20,2) (itd.).

Skupno je v prvih 7 mesecih l. l. znašal naš uvoz 2.313,4 (prvih 7 mesecih 1935 2.046,46) milij., izvoz pa 1.961,46 (2.080,8) milij. Lani je bila v prvih sedmih mesecih naša trgovinska bilanca aktivna za 44,36 milij., dočim je letos v prvih 7 mesecih pasivna za 351,96 milij. din. Pasivnost je pripisovali povečanju uvoza ter zmanjšanju izvoza radi sankcij.

Poravnalno postopanje. Zapuščina Franceta Korošca, posestnika v Motniku po dedlini Franciški Burja, istolam, Poravnalni sodnik Josip Grum, starešina okrajnega sodišča v Kamniku. Poravnalni upravnik Janko Hočevar, pomočnik ministra v pok. v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 6-III. Poravnalni narek 23. septembra ob 9 v Kamniku. Prijave terjatev do 9. septembra. Ponuja 45% kvoto, plačljivo v 1 letu.

Podpore brezposelnim rudarjem

Dne 20. t. m. je bila v Belgradu IV. redna letna plenarna seja Fonda za oskrbovanje nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev, ki je v sklopu bratovskih skladnic. Seji je predsedoval predsednik osrednjega odbora fonda inž. Kifer Anton, delegat ministra za gozdove in rudnike v tem odboru, prisostvovali pa so delegati glavnih bratovskih skladnic iz Ljubljane, Belgrada, Zagreba, Sarajeva in Splita.

Iz letnega poročila Osrednjega fonda za 1935 posnemamo te zanimive podatke o naši rudarski in topilniški proizvodnji za 1927-1935. Iz poročila je razvidno, da je lani v primeri z letom 1934 narasla produkcija premoga, lignita, železne rude, pirita, boksita, kromove rude, dočim je padla produkcija bakra. V topilniški proizvodnji se je opazil golov padec zaradi večjih zalog, vendar je ta padec le prehodnega pomena.

Zaradi izboljšanja razmer se je povečala zaposlenost delavstva. Število povprečno skozi vse leto zavarovanih delavcev je naraslo od 38.943 v letu 1934 na 41.485 v letu 1935, torej za 25,42 ali 6,5%. Število izvršenih šhtov se je povečalo za 695.902 ali 6,6%, povečale so se nadalje izplačane mezd za 5.918.000 Din ali za 1,7%.

Število nezaposlenih rudarjev je v teku leta padlo od 1624 na 1384. V tem številu pa so obseženi sami nezaposleni rudarji, ki so se kot taki prijavili bratovskim skladnicam zaradi registriranja in nezaposlene podpore. Od leta 1934 je torej preostalo nezaposlenih 1624, v teku leta 1935 novo prijavljenih 6981, v teku leta odpadlo iz evidenc 6343, zaposlenih s posredovanjem bratovskih skladnic in Osrednjega odbora 878.

Vsem nezaposlenim rudarjem je bilo lani izplačanih 574.751 Din dnevnih podpor, 224.754 potnih podpor in 174.551 izrednih podpor, skupno torej 974.157 Din. Poleg teh rednih podpor je bilo izplačano nezaposlenim rudarjem in topilničarjem iz raznih sredstev ter iz dotacij ministrstva za gozdove in rudnike potom prvostopnih rudarskih oblasti 30.000 Din, iz sredstev Osrednjega odbora pa 63.389. Te podpore so bile izplačane nezaposlenim in članom njih družin v primerih, ko niso imeli nobenih pogojev za dobivanje rednih podpor in v primerih skrajne sile. V teku lanskega leta je bilo torej skupno v gotovini izplačano nezaposlenim rudarjem 1.067.446 Din. Če se k temu doda še, da so imeli nezaposleni rudarji ugodnostno tarifo na drž. železniceh in ladjah za 50% redne, se lahko ceni znesek, ki je bil izplačan nezaposlenim rudarjem nad 1.200.000 Din. Na omenjeni seji so razpravljali še o drugih vprašanjih, ki spadajo v poslovanje Fonda za skrb za nezaposlene rudarske in topilniške delavce.

Izvoz jabolk v Nemčijo

Belgrad, 25. avgusta. AA. Pooblaščen izvozna družba nas naproša, naj objavimo tale komunikacijo: V nekem zagrebškem listu od 25. t. m. je izšlo nečisto poročilo, da Pooblaščen izvozna družba ni dodelila izvoznikom kontingenta za izvoz jabolk v Nemčijo. Pooblaščen izvozni družbi je do tega, da se prizadeta javnost pravilno informira, zato ugotavlja, da je pravočasno ponudila izvoznikom vseh 400 vagonov, ki jih je pred tem Nemčija dovolila, in da je po drugi strani izdalo pristojno nemško mesto izvozna dovoljenja za 350 vagonov. Od tega se je izkoristilo samo 150 vagonov. Na posredovanje Pooblaščen izvozne družbe bo pristojno nemško mesto izdalo v najkrajšem času še dovoljenja za preostalih 50 vagonov.

Pooblaščen izvozna družba dela na tem, da bi nemške oblasti že izdala dovoljenja, ki jim je rok potekel, podaljšala ali pa dodelila drugim nemškimi interesom. Prav tako se močno trudi, da bi čimprej določili kontingent za prihodnjo izvoznico periodo.

Zato Pooblaščen izvozne družbe ne zadene za zastoj izvoza nobena krivda. Družba ne more nositi odgovornosti za to, da vsi nemški izvozniki niso izkoristili svojih dovoljenj. Mnogi uvozniki so si premislili šele po prvih dobavah naših izvoznikov. Kvaliteta tega blaga jim ni ustrezala. Objavljanje tendenčnih poročil, pa naj prihajajo od kogarkoli, pa ne koristi etvari. Prizadeti bodo ravno boljše, če posvetijo večjo pozornost kakovosti blaga, in če s tem pridobije nemške kupce, da izkoristijo redno vsa prejeta dovoljenja. Pooblaščen izvozna družba pa bo vedno kar najvestneje podpirala prizadevanja izvoznikov bodisi s premijami ali pa z investicijami, kjerkoli bodo potrebne.

Najcenejše ter najbolj praktično in moderno pohištvo bomo od 1. do 13. septembra spet obudovali na jesenskem ljubljanskem velesejmu, kjer nam bo velika razstava spet pokazala najnovejše izdelke naših mizarskih mojstrov in arhitektov za stanovanjsko kulturo. Njih izdelki slove že daleč čez meje države in tudi tuji priznavajo, da naše pohištvo lahko uspešno konkurira z najslavitejšimi tujimi izdelki. Razstava bo posebno raznovrstna, ker bodo v posebnem oddelku velike propagandne

razstave »Za naš les« razstavljena tudi odlična dela stavbnega mizarstva, razen tega pa tudi modeli hiš, vil in vseh mogočih zgradb iz lesa, v drugih odelkih pa sploh vsi izdelki, ki jih lahko tudi doma izdelamo iz lesa. Za ljubljanski velesejem veljajo tudi jeseni popusti na železniceh, parnikih in letalih.

Konkurzi so razglašeni: Mehanična tkalnica, družba z o. z. v Domžalah. Konkurnzi upravitelj odvetnik dr. Ivo Polokar. Prvi zbor upnikov bo 2. septembra ob 9 v Kamniku. Prijava terjatev do 20. septembra. Ugotovitveni narek 25. septembra ob 9. — Pustoltnik Fran. posestnik in trgovec v Zgornjih Lokah št. 12 p. Lukovica. Konkurnzi sodnik Gilbert Zupančič, starešina okrajnega sodišča na Brdu. Konkurnzi upravitelj Drago Kornhauser, odvetniški kandidat v Ljubljani. Prvi zbor upnikov 3. septembra ob 9. Prijava terjatev do 26. septembra. Ugotovitveni narek 1. oktobra ob 9 na Brdu. — Rant Ignac, trgovec na Jesenicah-Fužine. Konkurnzi sodnik dr. St. Bregar, starešina okrajnega sodišča v Kranjski gori. Konkurnzi upravitelj dr. Janko Vovk, odvetnik na Jesenicah. Prvi zbor upnikov 28. avgusta ob 10. Prijava terjatev do 20. septembra. Ugotovitveni narek 25. septembra ob 9 v Kranjski gori.

Končne poravnave. Kmetijska gospodarska zadruga, reg. z. o. z. v Bohinjski Bistrici. Carman Ivan in Marija, posestnika in gostinčarja v Zgornji Šiški, št. 123.

Borza

Dne 27. avgusta 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 8,58-8,68, na zagrebški borzi na 8,50-8,60, na belgrajski pa na 8,4850-8,5850. Grški boni so beležili v Zagrebu in Belgradu 31,15-31,85. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 237,20-238,80, Španska pezeta je v Zagrebu beležila 6 blago.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 13,17 do 13,37, za sredo in konec septembra 13,05 do 13,25, za sredo oktobra 12,96-13,16. V Belgradu so beležili 12,9655-13,1655.

Italijanske lire so beležile v Belgradu 3,26 blago.

Ljubljana. — Tečaji s primom

Amsterdam 100 hol. gold.	2966,37-2980,96
Berlin 100 mark	1754,20-1768,08
Bruselj 100 belg.	737,03-742,10
Curih 100 frankov	1424,22-1431,29
London 1 funt	219,37-221,43
Newyork 100 dolarjev	4333,22-4369,53
Pariz 100 frankov	287,68-289,12
Praga 100 kron	180,47-181,58

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1,428,415 Din.

Curih. Belgrad 7. Pariz 20,20. London 15,435. Newyork 306,75. Bruselj 51,80. Milan 24,15. Amsterdam 208,275. Berlin 123,35. Dunaj 57. Stockholm 79,60. Oslo 77,55. Kopenhagen 68,90. Praga 12,08. Varšava 57,70. Atene 2,90. Carigrad 2,45. Bukarešta 2,50. Helsingfors 6,805. Buenos-Aires 0,86.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 82,50-83, agrarji 47,50-48,50, vojna škoda promptna 365-366, begluške obvez. 68,75-69,75, 8% Bler. pos. 83,50-84, 7% Bler. pos. 73,50-74,50, 7% pos. DHB 86,50-87.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 82,50 den., agrarji 47,50-48, vojna škoda promptna 9. 10. 364 den., begl. obvez. 68,50 den., 8% Bler. pos. 83-84, 7% Bler. pos. 73,75-74 (73,38, 74), 7% pos. DHB 86,50 den., 7% stab. pos. 82,50-83,50. — Delnice: Priv. agr. banka 232-235, Trboveljska 135 den., Isis 15-25, Osj. sladk. tov. 130 den.

Belgrad. Drž. papirji: vojna škoda promptna 365-365,75 (365,25), begl. obvez. 68,85-69; 68-68,25 (68,15), 8% Bler. pos. 83-84, 7% Bler. pos. 73,50 den. (73,75), 7% pos. DHB 86 den., 7% stab. pos. (83,25). — Delnice: Priv. agr. banka 232,50-233,50 (233).

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Jutri bo borza v Novem Sadu zaprta.

Živina

Ptujski svinjski sejem. Svinjski sejem v Ptuj, ki je bil v sredo, 26. t. m., je bil srednje zalozen in tudi kupčija je bila srednja. Pripeljali so 120 velikih svinj in 121 prascev, skupaj 241 ščetinarjev. Od teh so prodali 76 komadov. Cene svinjam so ostale na isti višini, kakor so bile pri zadnjem sejmu in sicer so bile naslednje: prolenki 5,50-6 Din, masne svinje 6,50-7, plemen 5-5,50 Din za kg žive teže; mrtve teže 8-8,50 Din. Prasce stare od 6 do 12 tednov so prodajali po kakovosti in po starosti od 55 do 135 Din kom.

Kulturni obzornik

Waldinger na Bledu

Slikarske razstave na Bledu niso redke. Mladim umetniki bi si radi pridobili slave in denarja; zbero se in razstavijo na Bledu. Tujci kaj radi pridejo ogledovat in tudi kupovat naše umetniške izdelke. — Redkokdaj pa se zgodi, da bi prišlo k nam take umetnine, kakor letošnje poletje. V čitalnici Zdraviliškega doma so priredili razstavo Waldingerjevih pokrajinskih slik.

Ime Waldinger našim umetnostnim zgodovinarjem gotovo ni neznano. V širšo javnost pa je redkokdaj zaide. Slikarjev življenjepis je kaj kratek. Adolf Waldinger se je rodil v Osijeku leta 1843. Slikarstvo je študiral na Dunaju; njegovi učitelji so bili Ruben, Roessler in Schmidt. Ko je končal nauke, je delal pri Novopackemu in Sellenju. V tem času je tudi mnogo potoval. Leta 1871. je razstavil v Narodnem domu v Zagrebu. Zaradi denarnih zadreg je moral stopiti v stalno službo. Postal je učitelj na realki v Osijeku. Tam je tudi umrl leta 1904.

Na Waldingerjev talent je najbolj vplival domači slikar Hugo Hötendorff. Pri njem se je naučil natančnega opazovanja in fineze v slikanju. V tem je tudi presegel Hötendorfa, ki je bil bolj vzgojitelj kot slikar.

Waldinger se je popolnoma posvetil pokrajinskemu slikanju. Ta vrsta slikanja se je razvila v srednjem veku (Jan van Eyck, Dürer, Brueghel, Hobbema). V začetku se je omejeval na kolikor močnejše natančno prerisavanje narave (veduta); pozneje je umetnik nekatere stvari v pokrajini podaril, druge pa potisnil v ozadje (stilizirana pokrajina). Paysage intime, katere mojster je bil Waldinger, je imela to značilnost, da je umetnik

lahko dodal goli naravi lastnih dodatkov (oblaki, svetloba in senca).

V svojih risbah je Waldinger kar najbolj veren realist. Vsako travico, vsako zlomljeno in nagnjeno vejico je znal prenesti na papir; zato narava v njegovih delih živi in diha. Zanimivo je dejstvo, da je Waldinger iz golega umetniškega namena začel proučevati botaniko.

Vendar popoln realist ni mogel biti. Ni se mogel oprostiti romantike, ki je v tistem času bila vodilna struja v umetnosti. Oblike oblakov in razpostavljane svetlobe, vse to je preko narave ustvaril sam. Posebno se mu je priljubili stari način, da postavi sebe kot slikarja v naravno pokrajino, to naredi tako miniaturno, da včasih niti ne opazijo.

Waldinger je najrajši slikal gozdove. Po cele dneve je zahajal v domače slavonske šume z orjaškimi hrasti in gostimi stenami ovijalk. Gotovo je gozd najtežji motiv za pokrajinarja; Waldinger pa se mu je posvetil z vsem srcem in v njem dosegel največje uspehe. Kdor pregleduje njegove risbe in sledi vsaki podrobnosti, se bo čudil toliki moči opazovanja in vztrajnosti. Močnočim hrastom, obrasčeni z mahovjem, oviti z bršljanom in zapleteni v vejeve drugih dreves, to je bila slikarju najljubša pokrajina. Saj je sam v svojih zapiskih nekeje zapisal: Domovina, tvoj gozd je moj atelje!

Na blejski razstavi je 65 njegovih slik. Po večini so na navadnih šolskih listih, izdelane s svinčnikom (oljnatih je le 5), včasih z ogljem in le redko s pastelnimi ali akvarelnimi barvami. Tu srečujemo prva dela, ki kažejo Hötendorfov in Sellenjev vpliv. Najboljše mojstrovine so gozdna olja. Posebno občudovanje zaslužio miniaturne skice drobnih travic in rožic (24, 25). Slika 35 kaže v prvem delu ponosno rastočo rastlino, v drugem pa isto upognjeno v vetru. Pod lahnim vetrom upognjene travice (32) spominjajo na risbe japonskih mojstrov. Poleg kompozicij golega vejevja, skalnatih pokrajin in zpuščenih podrtij vidiš tudi romantična naselja z ljudmi v starinskih nošah, italijan-

ska mesta v zelenih bregovih, portret hrvatskega magnata in skupine šegavih domačinov pri tipičnih mlinih.

Gotovo je razstava Waldingerjevih del na Slovenskem vredna, da si jo ogleda vsak naš inteligent. Trajala bo do 28. avgusta.

Joza Ivakić: Slavonija, zemlja plemenita. — Pripovedi. Suverena knjižnica »Matica Hrvatske«. Kolo I. Knjiga 3. Zagreb 1936. Str. XXVIII + 164. — Kmalu bo štiri leta, kar je umrl (6. avgusta 1932. v Zagrebu) Joza Ivakić, za letošnjo veliko noč pa je izdala M. H. kot tretji zvezek »Suverene knjižnice« izbor njegovih črtic in novel pod značilnim naslovom »Slavonija, zemlja plemenita«. Joza Ivakić je poleg Josipa in Ivana Kozarca tretji pomemben kulturni delavec in pisatelj, katerega je konec preteklega stoletja dala Slavonija (rojen 18. marca 1879. v Vinkovcih. — Josip Kozarac (tudi doma iz Vinkovcev) ni bil samo Ivakićev rojak, ampak tudi njegov predhodnik in učitelj, zlasti v prvih Ivakićevih delih se močno čuti Kozarčev vpliv: Kozarac prvi piše psihološke povesti iz kmečkega življenja, moralizira (»Tena«) in hoče premostiti prepad med kmetom in meščanom (prim. Uvod VII.—VIII.). Tudi pri Ivakiću najdemo v začetku mnogo istih elementov, ki jih pa kmalu prekrrije originalne črte pisateljevega temperamenta, s katerim je premagal tuje vplive in postal samosvoja umetniška osebnost. — V pričujoči knjigi, s katero se je hotela Matica H. dolžiti pisateljevemu spominu, je zbranih trinajst črtic, iz katerih je razviden Ivakićev literarni razvoj in dozorevanje. — Joza Ivakić je realist, ki tvori prehod od romantičnega realizma 70-80 let (Šenoa) k verističnemu realizmu moderne (Bego-
vić). Erotika — das ewig Weibliche — je osrednji problem vsake njegovega umetniškega oblikovanja. Mnogo obsejnejše rše ženske značaje kakor moške in s simpatijami spremlja svoje junakinje. Po Ivakiću ima vsaka ženska neke v svoji globini ideal-

no podobo moža; in čim bolj je mož oddaljen od te idealizirane podobe, tem manj ji je všeč in tem huje razočaranje doživi od njem. Zlasti zakonski možje so večji del same storožne nerode, ki ne razumejo ženske duše in njenih potreb, medtem ko so ženske skoraj vse enako živahne, jedre in polne ter se jim hoče enakovrednih, aktivnih mož. V »Uvodu« (XIV) sicer beremo, da je hotel Ivakić rehabilitirati slavonsko ženo, katero sta kot lahkoživko razpila Reljković in Josip Kozarac; v tej knjigi najdemo premočno dokazov za takšno trditve. Poleg črtice, povesti in romana (»Mladost i život«, »Kapelan«) je gojil Ivakić — posebej zadnja leta kot dramaturg v Osijeku in Zagrebu — tudi dramo in napisal nekaj zelo dobrih ljudskih iger in komedij. Kot profesor je pisal književne študije (o Kozarcu Josipu) in razprave, kritike, feljtone, koserije in članke, zavzemal se je za reformo šole in sploh živahno sodeloval pri reševanju vseh aktualnih kulturnih in socialnih vprašanj. Kako obširno in vsestransko je bilo njegovo delo, je razvidno že iz 6 strani dolge bibliografije, ki je objavljena na koncu knjige. — Joza Ivakić sicer ni umetnik največjega formata, vendar je Matica prav storila, da je izdala izbor njegovih črtic, ki so raztresene po raznih revijah in danes že težko dosegljive. Pisatelj sin Branimir je napisal knjižgi informativen sintetičen »Uvod«, v katerem imenuje svojega očeta pesnika »Sela i varoš« (že leta 1912. je Joza Ivakić tiskal

Rdeči Madrid - mesto strahote

Danski list »Politiken« je priobčil članek o Španiji od svojega posebnega poročevalca v Madridu. Poročevalec je obiskal Barcelono, Alicante in Madrid. To nedeljo pa se je vrnil v Marseille, odkoder je odposlal svoje sporočilo, tako da ga španska cenzura ni mogla pregledati.

Predvsem pravi, da so napadi belih na Madrid vedno huji in uspešnejši. A nevarnost ne preti Madridu toliko od zunanjih napadov, temveč ga najbolj ogrožajo tolpe rdečih teroristov. Ko je prišel poročevalec s fronte v Madrid, je bil ves del mesta, Barrio Moncloa, v najhujšem metežu. Razbrzdana množica ljudstva je skušala zažgati kaznilnico Carcel Modelo, kjer je bilo več ko 400 političnih jetnikov zaprtih.

Iz kaznilnice je bilo čuti kričanje jetnikov, a zunaj so tulili anarhisti in preteli z orožjem. Pred vhom jetnišnice je stal ves smrtnobled in prepaden ravnatelj jetnišnice, ki je izjavil, da so požar, ki je slučajno nastal, že pogasili. V tem hipu je bilo slišati iz ječe kakih 20 strelav. Prav zato so hoteli miličniki zažgati kaznilnico, misleč, da jetnike ne morijo dovolj hitro. Čez četrte ure pa je poslalo ministrstvo sporočilo, da naj ustrelijo 50 kazencev, kolikor so jih rdeči zahtevali kot najmanjše število.

Prizori ko leta 1789.

Prejšnji dan so rdeči teroristi starega generala Lopeza Ochoaja, ki je bil radi dogodkov leta 1934 zaprt, a je bil zdaj v vojaški bolnišnici Carabanchelu (4 km od Madrida), izrekli s postelje in so mu zapovedali, da naj jim v spalni obleki sledi. Ko so ga zunaj ustrelili so mu še odrezali glavo

in jo z radostnimi vzkliki, na kolu nasajeno nosili po Madridu. Policija ni mogla nastopiti, saj policije nobene ni in so rdeči miličniki sami sebi za policijo.

Slednje pravi dopisnik, da so rdeči teroristi najhujši problem za Španijo. Teroristi imajo v oblasti Barcelono, kjer so najmočnejši in Valencia, kjer najhuje morijo. V Madridu pa je več socialistov, ki pa vedo, da ne bo prej miru, če se ne pomešajo s teroristi. Sami socialisti pravijo, da se ne upajo poslati svojih otrok na ceste, ker so teroristi pravi razbojniki. Dalje piše poročevalec »Politikena«, da so nekoliko dni prej odgnali 110 menihov iz Escoriala, med njimi sta bila dva svetovnoznana katoliška učenjaka. Odgnali so jih, a kaj se je z njimi zgodilo, nihče ne vé. To je pa resnično, da ni nihče od njih prišel v Madrid. — Še groznejše še je poročilo dopisnika, ko govori o 200 ujetnikih, ki so se peljali z vlakom, pa so rdeči nalašč iztirili vlak, da je zgrmel 8 km pred Madridom v prepad. Ujetniki so mrtvi. Vsi so bili iz pokrajine Jaen.

»Če bi rdeči zmagali...«

»Journal de Geneve« poroča pod tem naslovom, kakšne bi bile posledice, če bi se vojna tako končala. Vsa Evropa bi občutila rdečo zmago. Predvsem bi še bolj preganjali vero in duhovščino, ki že zdaj besniijo z nepojmljivo divjostjo in krutostjo proti njej. Ne živimo, pravi list, nič več v času, kjer bi mogle druge države samo gledati, kaj se dogaja v kakšni državi. Dandanes je vendar pričakovati, da države močnih vlad ne bodo trpele, da bi se Španija dokončno spremenila v boljševiško postojanko na zahodu Evrope!

Protikršćansko besnenje boljševikov v Španiji je tako divje, da niso prizanesli niti slavnemu spomeniku Kristusa na Cerro de Los Angeles v Madridu, ki so ga rdeči sestrelili in razbili

Kronstadt - „Rdeča Malta“

Sovjetske ladjedelnice gradijo ladje kot za tekmo. Rdeče brodogrje Vzhodnega morja je imelo velikanske vaje, da je izurilo moštvo novih ladij. Na čelu vzhodnomorskega brodogrja so poklicali strokovnjake iz carskih časov, admirala Hallerja, ki je bil med vojno na ruski ladiji »Slava« prvi poveljnik. Prdi rdečih manevrov na morju sta bili dve orjaški bojni ladiji iz carskih časov, mnogo je bilo rušilcev, podmornic in še letalsko brodogrje.

Poglaviti torišči sovjetske mornarice sta Leningrad in Kronstadt. A v novejši dobi gradijo manjše bojne ladje tudi v pristaniščih severnega Ledenege morja in celo ob jezeru Onega, odkoder pridejo po prekopu, ki so ga izkopali tabošćini prisilni delavci in se imenuje Stalin-kanal v Vzhodno morje. Rdeča vlada je zlati izboljšala carske bojne ladje in zgradila mnogo novih podmornic, tako da je zdaj

40 rdečih podmornic v Vzhodnem morju. Te podmornice imajo 900 ton, 8 torpednih cevi, dvoje topov in več min. Obseg vojnje novih sovjetskih podmornic razreda »dekabrist« je 7000 morskih milj, to je dvakratna razdalja med Kronstadtom in Kopenhagenom.

Mimo novih podmornic pa so sovjeti v teh letih zgradili tudi nova brodogrja torpedov. Ti so tako zvanega razreda »Tajfun«; vsak ima po 470 ton. Ta vozila so brzi polagaleci min, ki jih imajo po 40 s seboj. Nedavno so poročali angleški listi, da gradijo v sovjetskih tavniceh močnejše ladijske turbine, kakršnih doslej v Sovjetiji še niso imeli. Angleški listi menijo, da Rusi brčkone gra-

dijo križarke in brodogrja in takšne vojne ladje uporablja Sovjetija sploh za orjaške polagalice min.

Gradnja številnih podmornic in polagaleev min je dokaz, kako se rdeče brodogrje pripravlja na napad. Ta domneva je tudi potrjena z vedno večjim utrjevanjem rdečih vojnih pristanišč. Poljski časopisi so že poročali, da so v trdnjavi »Gorki«, ki je pred Kronstadtom, orjaški podzemski prostori za letala in da so v ladjedelnici Kotlin zgradili močnejše pristanišče za podmornice. Značilna so tudi orjaška skladišča za petrolej in bencin. Ta skladišča so tako založena z bencinom, da so sovjeti v poslednjem času dosti manj petroleja izvozili.

Za vzhodnoazijska skladišča so uvozili celo ameriške zaloge petroleja in bencina, da bi tako ne zaostala preskrba z bencinom na daljnem Vzhodu radi zalog v evropskem delu Sovjetije.

Kronstadt pravijo

»Rdeča Malta«,

ker se tu pripravlja brodogrje svetovnega boljševizma na oni dan, ko bo po volji Stalina in kominterne izbruhnila svetovna revolucija. Zares ni zaman napisano v učbeniku S. J. Gusjeva:

»Slednjič se pa tudi lahko zgodi, da bomo primorani kar naglo začeti revolucijsko vojno na zahodu, in tedaj bo naša strategija strogega napadalnega značaja.«

V Španiji vidimo, kako je svetovni boljševizem že na delu, da izvede svoje napadalne načrte na kopnem in na vodi.

Podoba boljševiške udarne armade. Častniki Rdeče armade so iz mnogih plemen, največ je azijskih Kalmikov

Petnajst izkaznic

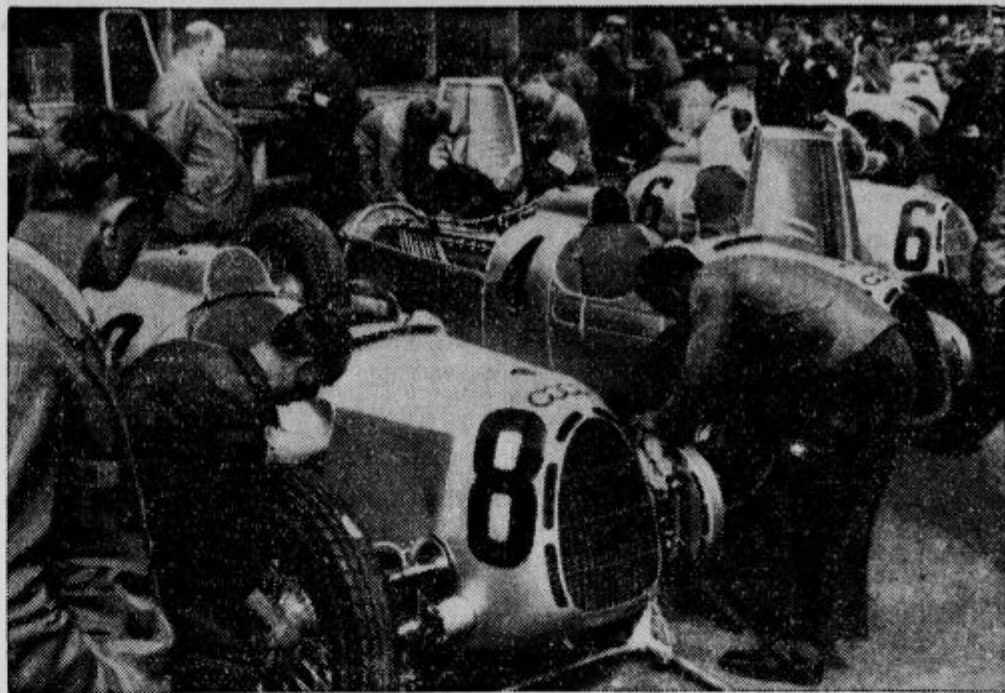
V Španiji je taka rdeča zmeda, da nihče ne ve, kje je kdo gospodar. Nemogoče si je zapomniti množico črk, ki so z njimi označene vse te stranke in vlade rdečih. Po deseti uri zvečer ne sme v Madridu in Barceloni nihče več iz hiše, razen če ima za to posebno propustnico. Tako propustnica ali izkaznica ali polni list pa je poglavje zase.

Kdor pokaže kakemu policistu propustnico PSUC, združenih socialistov in komunistov, (»Partit Socialista Unificat«), gre lahko mirno svojo pot. Toda, če pokaže isto propustnico prav takemu zakonitemu stražniku od FAJ, pa se ti utegne primeriti, da boš koj ustreljen. Prav smrtonosno varnost je pokazati legitimacijo, ki jo je izdala madridska varnostna oblast. In medtem ko po nekaterih okrajih dela izkaznica PUM (Partido Obrero de Unificación Marxista) kar čudeže, pa bo vsak ustre-

ljen, kdor, še neveden Španije, pokaže to marksiistično legitimacijo kakemu komunističnemu orožniku. »Pum«, to so zastopniki Trockijevcev, pa je vedno zapletena v boje z UGT (Union General de Trabajadores), radikalno delavsko zvezo, ki ima vedno manj vpliva.

Petnajst različnih izkaznic — je najmanj, kar potrebuješ na dan! Treba je imeti precej soli in Španije v glavi, da v pravem trenutku pokažeš pravo izkaznico. Če pokažeš napačno izkaznico, na napačnem kraju, pa se ti lahko primeri, da pomeni beseda: »Naprej« izhodi na oni svet...

Kitajci imajo navado, da napišejo na nagrobni spomenik tudi ime tistega zdravnika, ki »a rajnega zdravi.

Ti avtomobili so zmagali za prvo nagrado v Bernu. Avtomobilski dirka za prvo nagrado Švice je bila v teh dneh in je z nemškim avtomobilom zmagal Nemec Rosemeyer.

Tudi dišave imajo svojo zgodovino

Že od nekdaj, iz pradavnih dob, je znano, da so bile države priljubljene skoraj vsem narodom. Dišava, parfum, izhaja iz per fimum, kar pomeni: z dimom. Starojavni narodi so namreč dišave zažigali v čast bogovom. Grki pa so celo dejali, da se v oblakih dima prikazujejo bogovi.

Grki so že 1400 let pred Kr. uporabljali dehteče rastline za zdravila. Tudi so potresali mrlice z dehtečimi rožami in so pepel mrtvih mešali z dišavami.

Asirski kralj Sardanapal je dal, ko so ga ogrožali sovražniki, napraviti grmado iz samega dišečega lesa, kjer se je dal sežgati sredi opojnih dišav.

Indijske vdove so smele uživati to tolažbo, da so se mogle zadušiti sredi dišav. Okrutni cesar Neron je za pogreb Popeje izdal več dišav, kakor jih je mogla Arabija proizvajati v enem letu.

Stari Egipćani so si svoje svečanosti olesčavali z rožami in dišavami. Pri pojedinah so svoje goste namazili z dišavami in jih ovenčali s cvetjem. V rimskih in grških kopališčih so se kopali v dišavah. Rimski cesarji so najbolj počastili svoje goste s tem, da so jih omamljali z močnimi dišavami. Če je Neron kakega slavnega gosta počastil, je dal v jedilno dvorano postaviti vodomete z dišečimi vodami in tla in blazine je dal potresti s cvetjem vrtnic. Vsi so bili ovenčani z vrtnicami. Pili so vino iz vrtnic in če je bilo komu zaradi tega slabo, mu je zdravnik zapisal zdravilo dišav. Tak bolnik je umrl zares »dišavske« smrti.

V Babilonu so shranjevali tekoče dišave v steklenih in alabastrskih posodah, dišča mazila pa v porcelanastih in kalcedonskih puščah. Pravcate orgije z dišavami je uprizarjal sirski kralj Antiohij Epifan. Kadar so bile kake slavnosti, je po 200 žensk iz zlatih vrčev škropilo dišavske tekočine in dečki v škrlatastih tunikah so v zlatih posodah nosili okoli žafran, miro in kadilo.

V Grčiji je bilo v Atenah poglavito tržišče za dišave. V prdajalnicah dišav so se shajali politiki in učenjaki, ondi so obravnavali državne zadeve in modroslovske nauke. — Rimske gospe so imele največ opravka z dišavsko nego svojega telesa in Psekada, ki je bila samo za to uslužbena, je morala natančno paziti, katere dišave, maže, olja so bila v tem in tem času moderna. Prirejati

je morala tudi sama dišave in najpriljubljenejša dišava je bila susinum, narejena iz lilij.

V Franciji so že v starem veku poznali dišave, ker so Rimljani plačevali Galijcem z dišavami. Ko je vladal mehkužni Henrik III., so začeli v Franciji tako uporabljati dišave, da so se tedanji pikri hudomušneži v pesmih norčevali zaradi te razvade. Katarina Medicejska, ki je imela slavnega tajnika, ki je bil zaeno zdravnik, dišavar in tvorec strupov, je dosti pripomogel za razširjenje dišav v Franciji. Tedaj so bile velikega pomena dišeče rokavice, dokler niso s takimi rokavicami zastupili navarsko kraljico in lepo Gabrielo d'Estree.

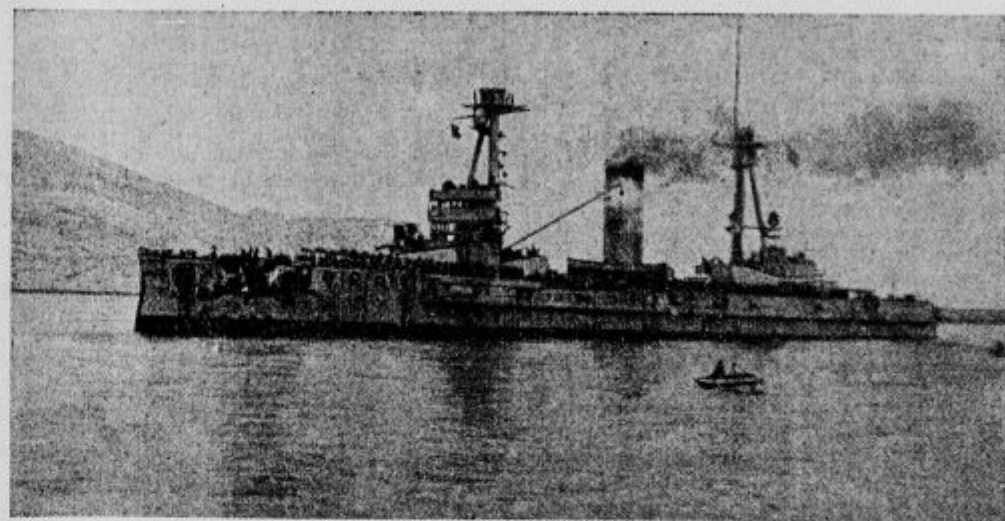
V Anglijo so zašle dišave šele v času kraljice Elizabete. Grof Oxford ji je prinesel iz Italije dišeče rokavice, ki jih je imela kraljica povsod na rokav. Toda v 18. stoletju je angleška vlada prepovedala dišave in l. 1770 je izšel odlok, da bo vsaka taka oseba, ki uporablja dišave, obsojena po predpisih za čarovnice.

Francoski »sončni kralj« Ludovik XIV. baje ni maral dišav, a Ludovik XV. je znani Pompadourki izdal na leto 500.000 liber samo za njene dišave. Maria Antoinetta je predvsem ljubila dišave vrtnic in vijolic.

Revolucija je tudi glede na dišave povzročila precej spremembe, a že ob vladi direktorija se je dišavska obrt razcvetela, ki se je pa v letih Napoleonovega cesarjevanja naravnost razbohotila. Napoleon I. je ljubil dišave in vsak dan se je polil s kolinsko vodo po glavi in plečih.

Francija se je že zgodaj povzpela za tržišče dišav in dehtečih izvlečkov, ki so jih proizvajali in jih še izdelujejo iz čarobnih nasadov vijolic, vrtnic in jasmina pri Cannesu in Nizzu. Odkar je pa l. 1709 Johann Maria Farina iz Kölna iznašel sestavo kolinske vode (Eau de Cologne), so francoska tržišča precej splahnela. Kolinska voda sestoji iz 13 dišečih delov, in sicer iz rožmarina, melise, limon, oranž, lavendla, cimeta in drugih.

Ker je v novejših časih kemija tako napredovala, se je pomnožilo tudi raznovrstno izdelovanje raznih dišav-parfumov, a ne le v Franciji, marveč po vseh evropskih državah. Po vsem svetu pa so slavne bolgarske vrtnice in njih olje je za podlago vsem modernim dišavam.

Španska bojna ladja Jaime I., ki je v vrstah rdečih in so jo beli obstreljevali; poškodbo je videti na sliki

Podgane v Angliji

Na Angleškem je toliko podgan, da jih je začela država pobijati in v Londonu je izšel izkaz o številu podgan v tem velenemstu. Dognali so, da uničijo podgane vsako leto za 10 milijonov funtov šterlingov (240-krat več v dinarjih!) živil. Podgane pa niso le v Londonu in drugih mestih, marveč so tudi na deželi na posestvih. Nekaj posebnih trdk je, ki pobijajo podgane. Tako poroča neka trdka v Willoughbyju, da je l. 1935 v Londonu pokončala 16.553 podgan, neka druga trdka pa 3901 podgano. V Angliji sta dve vrsti podgan, ki sta na zunaj črne barve in druga bele barve, a sta si obe vrsti enaki v požrešnosti. — Po pristaniščih je pa podgan že od nekdaj odveč. Podgane niso le najpožrenejše živali, marveč tudi prenašajo bolezni in že s tem povzročajo neizmerno škodo človeštvu.

Če hočete vedeti

Pravijo, da so imeli davni prebivalci zemlje vedno dvoječke in troječke.

V puščavi Sahari je pod zemljo 1000 km dolga reka.

Velika kača piton lahko naenkrat požre 100 funtov živeža.

Evropejec ima na glavi na kvadratnem centimetru kože 260 do 468 las, Mongolec pa 224 do 260.

Najstarejša znamka ni angleška, kakor so menili doslej, marveč je iz Južne Afrike. Že leta 1832 je poštar južnoafriškega mesta Grahamstown da-

jal znamke na časopise. V Johannesburgu so našli šest takih znamk, ki izvirajo iz leta 1832. Doslej je bilo pa znano, da je angleški zakladni urad na predlog založnika Chalmerja leta 1840 izdal kot prvi znamke. Onih šest znamk od leta 1832 bo prvič na vpogled na jubilejni razstavi v Johannesburgu.

Zepar na deželi: Tudi moč navade.

Nezaslišano postopanje neznanega avtomobilista

Slaboumno žensko povozil, naložil na avto in jo nato na samem vrglu na cesto

Maribor, 27. avg.

Na cesti med Bučecovci in Staronovo vasjo se je pripetila huda nesreča. Po cesti je šla mlada, kakih 20 let stara slaboumna beračica, ki se je tiste dni klatila v ljubumerski okolici. Nasprotni pa je privozil osební avto neznanega lastnika iz Slatine Radenci. Avto je žensko povozil, da je obležala močno poškodovana.

Ker so postali zaradi tega ljudje pozorni, je avtomobilist vozilo ustavil, fejala nazaj ter po-

voženo žensko naložil na avto. Odpeljal jo je in ljudje so mislili, da jo pelje k zdravniku ali v bolnišnico. Ko pa je avtomobilist povozil revo zapeljal skozi Križevce, je zunaí na samotnem polju avto ustavil, položil ženske poleg ceste ter odpeljal naprej neznanu kam.

Povozeno žensko je našla šele orožniška patrulja, ki je šla slučajno po omenjeni cesti. Orožniki so odredili, da je bila ženska prepe-
ljana najprej k zdravniku, nato pa na njegovo odredbo v bolnišnico v Mursko Soboto.

Kadar so mariborske hiše na bobnu

Maribor, 27. avgusta.

Zadnje čase se opaža v Mariboru veliko zani-
manje za razne dražbe na okrajnem sodišču. Naj-
bolj živahno je bilo ob zadnjem dražbenem dnevu
v sobi sodnega svetnika dr. Juharta, ko je bilo na
dnevem redu kar 6 dražb.

V sobi in na hodniku so se dražile kar trli.
Dosežene so bile za posamezne objekte tudi znatno
višje cene, kakor so bile dosedaj sicer običajne.
Le za en objekt ni bilo reflektantov, drugo dražbo
pa je prizadela stranka ustavila, tako da so bile
končno samo 4. Za enonadstropno hišo v Marmon-
tovi ulici s tremi parcelami, za katero je bil naj-
manjši ponudek 105.047,50, je dal trgovec g. Josip

Skaza 173.000 din. Hišo z gostilno na Sp. Radvanjski
cesti 32, za katero je bil najmanjši ponudek 61.832
dinarjev, je izdražil trgovec g. Vinko Kosi s Kra-
lja Petra trga za 68.000 din. Največje zanimanje je
vladalo za vinogradno posestvo v Kamnici št. 60
in 61. z dvema viničarjama. Posestvo z vinograd-
om 4 oraloj ter ostalimi zemljišči 10 oraloj je iz-
dražil tajnik okrajne hranilnice Milan Šmid iz
Slovenjegrađa za 137.000 din, dasi je bil najmanjši
ponudek 71.645 din. Najmanj zanimanja je bilo za
prillično hišo na Pobrežju Aleksandrova 48. Naj-
nižji ponudek je bil 23.000, ostala pa je dr. Ber-
goču za 27.000 din. Bila sta samo dva reflektanta,
ki sta gnala ceno navzgor po 50 par in dinarju.

Delavci - sodne priče ne dobe mezde

Ljubljana, 27. avgusta.

Pogostokrat se pred kazenskimi sodniki do-
gaja, da delavci, ki so bili od sodišča vabljeni za
priče na okrožno sodišče v kaki kazenski zadevi,
zahtevajo od sodišča tudi nadomestek za mezdo,
češ da jim delodajalec dneva ne bo vštel v mezdo.
Sodniki jim kratko pojasnijo, da so delodajalci
po zakonu dolžni jim plačati dnevno mezdo, če-
tudi niso bili dejansko zaposleni pri delu. Delavci
so sicer odgovarjali, da jim mezda ne bo izpla-
čana.

Danes se je pred kazenskim sodnikom po-
edincem v dvorani št. 79 razvila o tem vprašanju
med sodnikom in delavcem — pričo prav zani-
miva debata. Ko je delavec — priča sodniku pre-
ložil vožno nakaznico v potrdilo, je skromno pri-
pomnil: »Gospod! Pa še za dan prosim, ker ne
dobim šilta v tovarni plačnega.« — Sodnik:
»Mezde vam sodišče ne more plačati. Po zakonu
vam tovarna ne sme odtegniti, ker tega niste sami
zakrivil.« — Priča resignirano: »Danes je že ta-

ko. Drugače še lahko izgrubim službo, če bom
zahteval in šilil od tovarne plačilo.« — Sodnik:
»Zakon je tak, da vam morajo plačati.« — Priča:
»Nočejo.« — Branilec: »Gospodje direktorji si te-
ga ne dajo dopovedati.« — Državni tožilec priči:
»Imate v tovarni svoje zaupnike in naj to vpra-
šanje z direktorji uredite.« — Priča: »Od direktorje
je prišlo povelje, da ne dobi noben plačnega šil-
ta, kdor gre v Ljubljano na sodišče za pričo. Pra-
vijo, da morajo drugi šilte plačati.« — Sodnik od-
ločno: »Tako ne gre. Zakon mora veljati.« Ko je
priča še vedno pripovedoval, kako je odrejen
zaradi pričevanja in da nočejo v tovarni nikomur
priznati šilta za tak dan, je sodnik pristavil:
»Dolžnost vaših zaupnikov je, da dosežejo, da to-
varna prizna dnevno mezdo. Vendar država ne bo
plačevala še za tovarnarje, ker ta zadeva je ka-
zenska. Drugače je v civilnih pravicah, ko mora
stranka plačati pričo.« — Delavec je odšel in do-
bil je le priznanico za povratno vožnjo. Kako bo
zadevo s tovarno uredil, je pač zanimivo vpra-
šanje. Imel pa je tudi efektivne stroške...

Kje je kultura?

Skocjan.

»V »Jutru« sta izšla v zadnjem času dva do-
pisa iz našega kraja: oba sta od iste roke, ker
imata oba isto slovenščino in ker se v obeh bere
»kakor strela iz jasnega«. Ljudje vedo, kdo je to
pisal.

V prvem članku se spotika dopisnik nad tem,
da se v fari pobira za cerkveno slovesnost in
sicer za nabavo sveč in smodnika za topiče. V
drugem članku pa opisuje dopisnik »Divjaški na-
pad na upravitelja Lojzeta Zupanca in gospos.
Datiran je ta dopis iz Velikih Lašč, je pa v res-
nici doma iz Skocjana. Dopisnik je moral do-
godke čisto od blizu opazovati, gotovo pa je
škilav, kajti videl je samo na eni strani koso v
rokah hlapca, ki ga je napadel, ni pa videl vo-
jaške sablje v rokah upravitelja Zupanca, ki je
po eni uri ponoči prišel z njo v spremstvu svoje
žene iz šole proti župšču. Dopisnikar »Jutra«
tudi ni videl, kako je učitelj posegel v žep po sa-
mokres in zaklical: eden, dva, tri... in kako je
ko se je bližal z vojaško sabljo proti farovski-
mu hlapcu vpil: »auf biks!«

Za danes toliko zadostil. Več bomo zapisali
potem, ko bo slihar obdelana pred sodiščem.
»Jutrov« dopisnik se bo prav gotovo sramoval
svojega pomanjkljivega poročanja in je težko, da
bi mu »Jutro« priznalo še kdaj kakšno nagrado za
delo

Dvoje uspelih mezdnih gibanj

V začetku tega tedna so stopili v mezdnó gi-
banje mizarji v St. Vidu ter parketarji v Ljubljani
in okolici. Pri mezdni pogajanji med mizarjskimi
mojstri in zastopniki delavstva je bil že v eredo
dosežen popoln sporazum. Pomočniki, ki so usluž-
beni tri mesece po napravljem pomočništem iz-
pitu, bodo dobivali 3 dinarje od ure, po treh me-
sasih pa po 4 Din, po enem letu pa po 4,50 do
5,50 Din na uro. Pomočniki dobe tudi dopust, in
sicer po dveh letih službe tri dni, po štirih letih
službe štiri dni. Pogodba velja za šest mesecev
ter sta obljubili obe stranki, da se je bosta držali.
Vse določbe socialne zakonodaje bodo spoštovane.
Obenem sta se obe stranki zavezali, da bosta vz-
ajemno pobijali šušmarstvo, ki je škodljivo tako
mojstrom, kakor delavstvu. V tem oziru jim je tudi
okrajni načelnik Maršič obljubil svojo pomoč.
Pogodba se tiče okoli 200 šentvriških mizarjskih
pomočnikov. — Ta teden je bila sklenjena tudi ko-
lektivna pogodba med izdelovalci parketov v Ljub-
ljani in okolici. Parketarji so dosegli zboljšanje
20 odstotkov akordne nagrade za kvadratni meter
položeni parketov.

Ženska zadavila 2 srnici

Ptuj, 26. avgusta.

V nekem vinogradu v Krčevinah pri Vurbergu
je neka viničarka v vinogradu žela travo oziroma
jo je plela. Nenadoma pa priskakljata pred za-
čuden viničarko dve mladi, komaj en mesec stari
srnici, in se začeta tamkaj pasti.

Ker so, kakor znano, mlade srne krotke in se
ne bojijo človeka, so se živalce približale navedeni
ženski, ki pa ni imela do živalic nobenega obzira.
Obedve je prišla in jih zadavila. Nato je svoj
plen nabasala v košaro in nesla domov.

Ker ena teh dveh živalic še ni bila mrtva in
je v košari stokala, so ljudje, ki jih je med potjo
srečala, postali pozorni. Strgli so ji košaro z gla-
ve ter z začudenjem videli, kako se bori ena ži-
valica s smrtjo, druga pa je bila že mrtva. Zadevo
so naznanili orožnikom, ki so žensko naznanili so-
dišču, kjer dobi svojo plačilo.

Požar pri Sv. Trojici

Sv. Trojica pri Moravčah, 21. avg.

Na našem hribolezem osebitom ljubljanskim
dobro znanem hribcu je danes na vse zgodaj ob
pol treh izbruhnil požar. Pogorel je hlev pri žu-
pišču. Upokojeni duhovnik g. Jos. Markič ima ob-
šutno škodo, ker sta mu pogorela krava in tele,
butare, krma, slamoreznica in drugo. Ogenj je bil
podtaknjen. Gasiti ni bilo mogoče, ker je bilo le-
seno poslopje hipoma vse v plamenih in tudi no-
bene vode ni bilo na razpolago. — Naj omenimo
še drugo nesrečo, ki je zadela zelo ubogo kmetsko
ženico Grofovo Katro in njenega sina Janeza v
vasi pod našo cerkvijo v Viševku. Lesena hišica
stoji nekoliko oddaljena od vasi na samotni. Mati
in sin sta bila z doma in brezvestni tatovi »so pri
belem dnevu vlomili v to koč, pokradli jima vse
obleke in živila, sploh vse, kar se je dalo odnesti.
Obupana mati in sin sta vredna blagohotne po-
pore in pomoči blagih sre.

V nedeljo, dne 6. septembra bo pri nas ob
obletnici lanskega velikega tabora tu gori zopet
zaželeni veliki fantovski tabor. Brez dvoma se
ga bodo udeležile tudi letos neštete množice naših
vrlih fantov in mož, kakor lani. Na dnevnem redu
bodo prevažna, aktualna vprašanja, na katera bo-
do podali odlični in priznani govorniki precizne
odgovore. Na veselo svidenje na našem ljubkem
griču, vrli fantje in možje!

Razvoj severne Ljubljane

Ljubljana, 26. avgusta.

Ob najlepši cesti Ljubljane oziroma okolice
ob Dunajski cesti se ustvarja v hitrem tempu nov
moderni del poln zgradb novejših konstrukcij.
Med temi prednjači poslopje nove gimnazije, ki
bo v najkrajšem času izročeno svojemu namenu.
Isto tako se že v septembru odpre ljudska in mor-
da tudi meščanska šola v novem poslopju gramoz-
ne jame. Na ta način ima Bežigrad vse pogoje v
prosvetnem oziru, namreč ljudsko, meščansko šo-
lo in gimnazijo, kar predstavlja polno celoto in
podlago razvoja v bodočnosti. Saj ni čudo! V bli-
žini so zgradila razna društva in ustanove taka
poslopja, ki bi bila v čast tudi središču mesta.
Impozantni bloki železničarjev — 8 trnadstropnih
stavn z nad 130 družinami — zgradba Vzajemne
zavarovalnice s 16 udobnimi strnjnimi vilami —
topniška vojašnica — Stadion — Mavričeveve
trnadstropne hiše in Majcenov mali nebotičnik
napravi na vsakega vtis porajajočega se moder-
nega mesta. Razvoj tega dela se razvija ob desni
in levi strani največje in najlepše ceste Ljubljane
proti severu. Ob tej cesti je zagotovljen glavni
razmah in razširjenje mesta, ker ima že sam kraj
vse vrline in pogoje, kakršnih nima v taki meri
noben drugi mestni del okolice. Čim dalje greš po
široki, ravni cesti, tem bolj se ti odpira na desni
strani krasen razgled na Kamniške planine, Kara-
vanke, Triglav in Dolomite, na levi pa na Savinjs-
ke planine, na Podpeško in Dolenjsko hribovje.

Drevored ob cesti ti nudi poleti hladilno sen-
co, pozimi idilično sliko drevja v ivju ali snegu.
Tla tega kraja so peščena, suha, da se čez dobre
pol ure lahko sprehaš po suhi zemlji. Že čez
voje tračnice pihlja čist planinski zrak, ki prveje
iz severa. Tu se spomladi napolni pljuča vonja
lipovega cvetja in jeseni zdravilnega vonja raz-
cvetenih njiv ajde. Ni čudja, da mnogi zdravniki
priporočajo posebno živčno bolnim pa tudi drugim
bolnikom naselitev iz mesta v ta kraj.

Ali za bodočnost mesta tako važna cesta ni
imela na severnem delu glavnega pogoja za svoj
razvoj, t. j. vodovoda. V prošlem mesecu pa je bil
položen vodovod po vsej cesti do vodovoda ob čine
Ježica, za kar se zahvaljujejo vsi lastniki hiš in
obmejnih stavbišč mestnemu vodstvu in ravnatel-
stvu mestnega vodovoda, ki je končno to nujno
zadevo izvršil. Ker pa po tej cesti gre ves promet
iz kamniškega okraja, Savinjske doline tja do

Sport

Nogometna reprezentanca Solije v Ljubljani

V nedeljo, dne 30. t. m. ob 5 popoldne bodo
na igrišču »Primorja« prvič nastopili bratski bol-
garski nogometaši. Nogometna reprezentanca So-
lije, ki obstoja iz 6 igralcev bolgarskega prvaka
soljske Slavije, ter iz 5 igralcev drugoplasiranega
kluba AC 23, se vrača iz Francije skozi Ljubljano.
Športnemu klubu »Ljubljana« je uspelo pri-
dobiti soljsko moštvo in tako nuditi ljubljanske-
mu športnemu občinstvu priliko, da vidi na ze-
le-

nem polju končno enkrat tudi brate Bolgare.

Pričakujemo, da bo športna Ljubljana dobro
razumela napore svojega vodilnega kluba, ki se
trudi nuditi občinstvu prvorazreden nogomet in z
obilnim poslom podprla njegova stremjenja. Oben-
em pa naj bo ta prireditelj manifestacija bratstva
in športne vzajemnosti.

Bratje Bolgari pa naj bodo pristrčno pozdrav-
ljeni v naši sredi.

Desetletnica SK Reke

Dne 6. in 8. septembra t. l. bo pod pokrovi-
telstvom ministra za telesno vzgojo g. dr. Rogiča
proslavil športni klub Reka desetletnico obstoja.

Reki si je pod predsedstvom agilnega g. R. Za-
lokarja uredila lepo športno igrišče, katero je dalo
možnost klubu, da se je začel uspešno uveljavljati
v vrstah ljubljanskih klubov. Kakor vsak začetnik,
tako se je tudi Reka morala boriti z vsemi težko-
čami in ovirami pri katerih pa ni klonila, ampak
si je vsvarila moštvo in pozicijo, ki ji dela čast
in spoštovanje. Ob priliki desetletnice je vodstvo
kluba povabilo na svoje igrišče Ljubljano, Her-
mesa in Slovana, da se bodo poleg jubilara
borili za pokale visokih predstavnikov. Obenem
pa bodo Rečani polagali račun desetletnega ude-
stevovanja na športnem polju in pokazali sadove
pridnega treninga. Imenovani klubi so dovoljno
jamstvo za uspešno prireditev.

Cenjeno občinstvo, kakor tudi ostale ljubitelje
lepega nogometa obveščamo že sedaj na to pro-
slavo. Igra se dva dneva, v nedeljo 6 in na pra-
znik 8. septembra na igrišču SK Reke ob Tržaški
cesti.

Olimpijske tabele berlinskih iger

TEŽKA ATLETIKA

Rokoborba

grško-rimsko:

Bantam:

1. Lörincz (Madjarska), 2. Svensson (Švedska),
3. Brendel (Nemčija).

Peresna:

1. Erkan (Turčija), 2. Reins (Finska), 3. Karls-
son (Švedska).

Lahka:

1. Koskela (Finska), 2. Herda (Češkoslovaška),
3. Valdi (Estlandska).

Welter:

1. Svedberg (Švedska), 2. Schäfer (Nemčija),
3. Virtanen (Finska).

Srednja:

1. J. Johansson (Švedska), 2. Schweikert
(Nemčija), 3. Palotas (Madjarska).

Polteška:

1. Cadier (Švedska), 2. Bietags (Letlandska),
3. Neo (Estlandska).

Teška:

1. Palusalu (Estlandska), 2. Nyman (Švedska),
3. Hornfischer (Nemčija).

Prosti stil:

Bantam:

1. Zombori (Madjarska), 2. Flood (Amerika),
3. Herbert (Nemčija).

Peresna:

1. K. Pihlajamäki (Finska), 2. Millard (Ameri-
ka), 3. Jönsson (Švedska).

Lahka:

1. Karpati (Madjarska), 2. Ehrl (Nemčija), 3.
H. Pihlajamäki (Finska).

Welter:

1. Lewis (Amerika), 2. Andersson (Švedska),
3. Schleimer (Kanada).

Srednja:

1. Poilvé (Francija), 2. Voliva (Amerika), 3.
Kirecci (Turčija).

Polteška:

1. Friell (Švedska), 2. Neo (Estlandska), 3.
Siebert (Nemčija).

Teška:

1. Palusalu (Estlandska), 2. Klapuch (Češko-
slovaška), 3. Nyström (Finska).

Boks:

Mušja:

1. Kaiser (Nemčija), 2. Matta (Italija), 3. Lau-
rie (Amerika).

Bantam:

1. Sergio (Italija), 2. Wilson (Amerika), 3.
Ortiz (Meksika).

Peresna:

1. Casanovas (Argentinja), 2. Catterall (Južna
Afrika), 3. Miner (Nemčija).

Lahka:

1. Harangi (Madjarska), 2. Stepuloo (Est-
landska), 3. Agren (Švedska).

Welter:

1. Suvio (Finska), 2. Murach (Nemčija), 3. Pe-
tersen (Danska).

Srednja:

1. Despeaux (Francija), 2. Tiller (Norveška), 3.
Villarreal (Argentinja).

Polteška:

1. Michelot (Francija), 2. Vogt (Nemčija), 3.
Risiglione (Argentinja).

Teška:

1. Runge (Nemčija), 2. Lovell (Argentinja), 3.
Nielsen (Norveška).

Dviganje uteži:

Peresna:

1. Terlazzo (Amerika) 312,5 kg, 2. Soliman
(Egipt), 305 kg, 3. Shams (Egipt) 300 kg.

Lahka:

1. Mesbah (Egipt) in Fein (Avstrija) 342,5 kg,
3. Jansen (Nemčija) 327,5 kg.

Srednja:

1. Touni (Egipt) 387,5 kg, 2. Ismayr (Nemčija)
352,5 kg, 3. Wagner (Nemčija) 352,5 kg.

Polteška:

1. Hostin (Francija) 372,5 kg, 2. Deutsch (Nem-
čija) 365 kg, 3. Wasil (Egipt) 360 kg.

Teška:

1. Manger (Nemčija) 410,0 kg, 2. Psenicka
(Češkoslovaška) 402,5 kg, 3. Luhaäär (Estlandska)
400,0 kg.

★

Proslava 36 letnice koče na Kamniškem sedlu se
vrši v nedeljo 30. t. m. Ob 11 bo sv. masa pred kočo na
Kamniškem sedlu. Za udeležbo je najprikladnejše, da
odpustimo že v soboto ter prenočimo na Kamniški Bi-
strel ali v koči na Kamniškem sedlu.

Maribora, Grada, Dunaja in Prage, je že iz ozirov
na tujski promet inoincev neobhodna moderni-
zacija te glavne žile, ki bi bila lahko v čast in po-
nos mestu samem in meščanom, kar upamo, da se
uresniči v doglednem času.

Lista svetovnih rekordov v plavanju

Ob priliki berlinske olimpijade se je vršil tudi
kongres mednarodne plavalne zveze, ki je po-
trdila nove svetovne rekorde, ki so bili postav-
ljeni v tem letu. V zadnjih sedmih mesecih so
zboljšali nič manj kot 27 svetovnih rekordov, kar
dokazuje v kakem poletu je plavalni šport. K tem
uspehom je brez dvoma največ pripomogla ber-
linska olimpiada, za katero so se narodi tako
temeljito pripravili. Nova lista svetovnih rekor-
dov po stanju z dne 15. avgusta t. l. izgleda ta-
kole:

Moški

Prosto:

100 jardov: Weissmüller (USA)	51	1927
100 metrov: Fick (USA)	56,4	1936
200 metrov: Medica (USA)	2:07,2	1935
220 jardov: Medica (USA)	2:07,9	1935
300 jardov: Medica (USA)	3:04,4	1935
300 metrov: Medica (USA)	3:21,6	1935
400 metrov: Medica (USA)	4:38,7	1934
440 jardov: Medica (USA)	4:40,8	1934
500 metrov: Medica (USA)	5:16,3	1935
500 metrov: Medica (USA)	5:57,8	1933
800 metrov: Makino (Japonska)	9:55,8	1935
880 jardov: Flanagan (USA)	10:07,6	1935
1000 jardov: Medica (USA)	11:37,4	1933
1000 metrov: Negami (Japonska)	12:41,8	1934
1500 metrov: Borg (Švedska)	19:07,2	1927
1760 jardov: Medica (USA)	20:57,8	1934
4×200 jard.: Yale-univerza (USA)	8:32,4	1935
4×200 metrov: Japonska	8:51,5	1936

Dršno:

100 metrov: Higgins (USA)	1:10	1936
200 jardov: Kasley (USA)	2:22,5	1936
200 metrov: Kasley (USA)	2:37,2	1936

Marenberg

Pred kratkim je obiskal naš kraj g. konservator dr. Franc Stelc in si ogledal renovirano Marijino znamenje pred sodiščem in prenovljene kipe na Kalvariji. Izrazil je svoje popolno zadovoljstvo glede renoviranja, katero je izvršil znani kipar g. Miloš Hohnjec iz Celja letos meseca junija. Tako so sedaj ti lepi zgodovinski spomeniki spet v dobrem in spodobnem stanju ter ponos našega trga. Zlasti Kalvarija s svojo idilično lego in poetičnimi kotički miru je pridobila s tem prenovljenjem Kristusovih kipov še na lepoti in vabi popotnika, da se na njej spočije in nasrka božjega duha, ki veje iz tega kraja.

Vse prenovljenje je stalo okoli 8000 Din in so se v ta namen pobirali prispevki od občanov. Posebna hvala gre gospe T. Suppanz, ki je sama darovala za Kalvarijo 1500 Din in s tem storila dobro delo za večnost. Njena dobrostnost in naklonjenost nam je porok, da bo tudi za nove zvonove, ki si jih že zelo želimo, prispevala primerno vsoto. Pa tudi naša farna cerkev si je letos v spomlad; odela en del svoje notranjštine v novo obleko, ki je bila kapela sv. Križa v spomin na Slomškovo leto preslikana, kar je napravil prav lepo in okusno mariborski slikar g. Franjo Horvat st., da mu gre čast in se vsem dopade. Je to delo dar letošnjih šmarničarjev in Marijinih častilcev vobče. Tako smo tem bolj srečni, da se tudi v teh težkih časih nekaj stori za lepoto hiše božje in sploh v čast božjo. Je ta uspeh znamenje, da imajo še nekateri smisel za dobra dela, ki ostanejo tudi za večnost, ko bo nas vse drugo zapustilo.

Vlomi ob severni meji

Maribor, 27. avg. V št. lju in okolici so se že nekajkrat pojavili neznani vlomilci, ki najbrže prihajajo čez mejo krast. Preteklo noč so kar na dveh krajih vlomili. V Štrihovcu pri št. lju so vdrli v stanovanje nekakega posestnika ter mu odnesli 600 Din. V isti noči je bil izvršen v št. lju drug vlom pri trgovcu Ivanu Šefu. Vlomilci so vdrli vrata v trgovino ter so lokal skoraj popolnoma izpraznili. Pobrali so razno manufakturno in specerijsko blago in napravili škode za okoli 20.000 Din. Vlom so opazili šele jutri. Hitro so obvestili orožnike, ki so pričeli preiskavo. Odkrili so, da vodijo sledovi do meje, ker so tam našli nekaj pokradenega blaga. Iz Maribora je prispel na kraj vлома daktiloskop, ki je našel nekaj prstnih odtisov, s čimer bo raziskovanje precej olajšano. O vladu so tudi obveščeni avstrijski orožniki. Upanje je, da bodo vlomilci kmalu izsledili.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 28. avgusta: 12.00 Kmečke godbe (plošče) 12.45 Poročila, vremenska napoved 13.00 Napoved časa, spored, obvestila 13.15 Slovenske pesmi in slovenska glasba 14.00 Vreme, borzni tečaji 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura: Naše gledališče (Josip Kulunčič) prenos iz Belgrada 19.50 Reprodukcijski orkestralni koncert 20.10 Zenska ura: Zena in tajski promet (ga. Vido Lajpajne) 20.30 Operetne pesmi poje gospod Janko Vekoslav, član Narodnega gledališča — pri klavirju gosp. prof. Marjan Lipovšek 21.30 Instrumentalni dueti. (Klavir in harmonij — gosposlona Melita Gineza in gospod Kaskarov Dumitri) 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored 22.30 Bonny jazz igra (plošče) 22.30 Angleške plošče. Konec ob 23.

Drugi programi:

PETEK, 28. avgusta. Beograd I: 19.50 Veber: Uvertura opere Carostrelce (plošče) 20.30 Humor 21.30 Lahka glasba 22.00 Radio orkester — Belgrad II: 20.00 Sprehod po Sarajevskem trgu (Hamza Humo) 23.15 Balkanska glasbena folklor (plošče) — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert Lole Staudar 20.30 Koncert moškega vokalnega kvarteta 21.00 Violinski koncert Ivana Pinkove 21.30 Koncert hrvatskega tamburaškega orkestra Zajc 22.15 Koncert Radio orkestra — Dunaj: 19.55 Vojska godba 22.10 Zabavni koncert — Praga: 20.00 Weiss: Reka, opereta 21.00 Mozart: Don Juan, opera 22.30 Plošče Variana 19.00 Filmske melodije (Radio orkester in solisti) 20.45 Simfonični koncert 22.15 Plesna glasba — Budimpešta: 21.30 Koncert opernega orkestra 23.05 Ciganska muzika — Rim: 17.15 Vokalni in instrumentalni koncert 20.40 Opereta v 3 deli. — Milan: 20.40 Klavirski koncert — Berlin: 20.00 J. Strauss: Cigan baron.

Išče se mlajši

bančni uradnik

z dobrim nastopom, večje vseh likvidatorskih poslov, strojeplisja in nemščine. Ponudbe z navedbo curriculum vitae, referenc in zahtevkov plače pod »Dobro nastop« št. 12453 upravi »Slovenca«.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski tovarnjaki oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletiva vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Dva čevljar. pomočnika

sprejem takoj v stalno delo za izdelavo sivanih gorskih čevljev in zbito delo. — Naslov v upravi Slovenca št. 12450. (b)

Oseba z 10.000 Din

kavcijske službe, izdelavca (ke) pri dobrodošli trgovini. — Ponudbe upravi Slovenca pod »Vino-gradska točilnica« št. 12440. (b)

Korespondentinja

državnih in nemškega jezika, perfektno, urno stenodaktilografirajo, sposobno za samostojno delo, išče tovarna v Sloveniji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Steno-daktilografirajo« št. 12374. (b)

Kuharico

dobro, vestno in zdravo, staro do 40 let, ki ima veselje do gospodinjstva, sprejme gostilna na Gorinjskem. Naslov v upravi Slovenca št. 12415. b

Trgovski pomočnik

mlajša moč, kateri ima prakso v lesni stroki, pridni in ne dela boječ, se sprejme s 15. sept. t. l. Ponudbe je poslati z zahtevno plačo: Šerbak Stefan, Pameče, p. Slovenj-gradec. (b)

Vrtnarja

za zelenjadni vrt in za vodstvo vseh panog poljedelstva in živinoreje — sprejme bolnišnica Koprivnica. Delati mora tudi sam. Popolna oskrba v hiši. Je lahko oženjen, če je žena pripravljena sprejeti enako nameščenje. Natančnejše pismo pri upravi bolnišnice. b

6 čevljarskih pomočnikov

za zbita eksportna dela sprejme Logar Franc, Suh 4, nad Kranjem. (b)

Tkalskega mojstra

izurjenega, samostojnega, z večletno prakso, popolnoma usposobljenega za pisano blago (Buntware) in svilo, sprejme tekstilna tovarna. Jugoslovani imajo prednost, sicer pa z dovoljenjem zaposlitve. Oferte upravi »Slovenca« pod »Tkalski mojster« št. 12372. (b)

Pomočnika - mojstra

za apretiranje belega blaga, ki ima večletno prakso, išče tovarna. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Apertura belega blaga« št. 12373. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Hranil. vloge

Vseh denarnih zavodov in vrednostne papirje vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I.

Glasba

Gosli poučujem

Grem tudi na dom. Horvat, Poljanska 69. (g)

Razno

Za izlete

v tu- in inozemstvo Vam nudim 7 sedežen odprt avto. Telefon 31-87. (r)

Kupimo

Starinske novce

rimsko in grške, srednjeveške jugoslovane, v vseh kovinah (tudi v zlatu), jugoslovanske medalje in plakete - kupujem. Hinko Lederer, Zagreb, Mošinskoga 7. Tel. 4986. (k)

Prodamo

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Volna, svila, bombaž

staino v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in štart trg.

Kolesa

ponikljana in pokromana vseh nemških znamk na prodaj po neverjetno nizkih cenah. Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Ia breskve

sveže, 1 kg 3.50, bosanske namizne slive 1 kg 2.50 do 2.75 Din razpošilja franco voznina po 45 kg G. Drechsler, Tuzla (Bosna). 1

Kolesa

večja izbira po izredno nizki ceni naprodaj pri »Prometu« — nasproti križanske cerkve. (l)

Torbice za šolo

po najnižjih cenah dobite pri JOS. KARLO, Maribor — Trg Svobode 6.

PREMOG

DRVA IN

Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Tinček in Tonček v Atlantidi

141.

Poglavar si ogleda in otiplje plen.

Divjak je Tinčka nato odnesel k poglavarju. »He, he,« se je zarežal poglavar, »vendar spet enkrat človeško meso!« In je začel dečka otipavati od vseh strani, da bi dognal, ali je kaj prida mesa na njem. »Ajsa, ajsa,« je Tinček kričal in se zvijal od smeha, »pusti me, ali ne vidiš, da me žgečka?!«

Medtem so se taborišču ljudozrcev približali naši trije znanci: gorila, Tonček in Cip. Obstali so v primerni oddaljenosti in previdno opazovali življenje v taborišču. »Ljudozrci že pripravljajo ogenj na čast milemu gostu,« je polglasno dejal Tonček in požugal s pestjo: »Le počakajte, požeruhi, vam bom že pokazal! Obrisali se boste pod nosom za slastno pečenko...«

Kupujte pri naših inserentih!

graščinski vinotoč na Vurbergu

še vedno otvorjen. - Točijo se vedno boljša vina po nizkih cenah.

Lep nedeljski izlet, zveza autobus Sv. Martin.

VENTILATORI

ZA DIJELOVI PLINSKE GENERATORJE D. ČIKI, OSIJEK I. RELJKOVIČEVA 4

Javna dražba znane gostilne v Štorah pri Celju

Dne 4. septembra 1936 ob 9 dopoldne se bo pri sreskem sodišču v Celju vršila javna dražba nepremičnin vlož. št. 108 k. o. Kresnike, obstoječe iz

hiše z gostilno in mesarijo, gospod. poslopja, svinjaka in ca. 3 ha zemljišča

Najnižji ponudek znaša Din 135.763.66, kavcija pa Din 20.365.—. Prvi upnik sprejme tudi kot plačilo hranilno knjižico Ljudske posojilnice v Celju do zneska dinarjev 75.000.—

Po dogovoru tudi hranil. knjižice drugih dobrih denar. zavodov niso izključene

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

»O, zelo preprosto in zelo lahko. Brez solzá in brez drame. Ona vidi, da imam v glavi nametso večne ljubezni samo lenobo in da hočem živeti na njene stroške, jaz pa vidim, da je tudi ona taka kot vse druge. Potem pa postane itak dolgočasno. Sicer pa na noben način ne morem dolgo živeti z eno žensko; ne zdržim. Privlači me ljubezen sama na sebi, a ne posamezni človek — ženske kot take, a ne posamezna ženska. Budalost je, če zaničujejo rajnega Don Juana; razumel je znanost ljubezni! Če bi vladale zdaj drugačne razmere in bi ljubezen ne bila omalovaževana, bi brezpogojno izdal učno knjigo o ljubezni! Zelo nežen izraz — sem ga nekje bral. Berem sploh načelno samo o ljubezni; kaj drugega me kratko in malo ne zanima. Vsak človek ima pač svojo posebnost. Jaz imam pravo strast za ljubavne pesmi. Vedno imam pri sebi beležnico, v katero si izpisujem take stvari, če jih kje berem; včasih tudi sam spesnim kakšno. Iz beležke berem svojim žrtvam — to je tako rekoč moje rokodelsko orodje. Jemljem samo stare pisatelje. Današnji niso dosti prida, pri njih je vse mnogo preveč preprosto. Pri ljubezni pa mora biti nekaj skrivnostnega, to je glavna stvar. Ali hočete pogledati?«

Podal je Tanji precej debelo knjižico, ki je bila skoro vsa popisana z drobno, lepo pisavo, v njej si našel pesmi, izreke in beležke, ki so se tikale očitno njegovih ljubavnih razmerij. Tanja je radovedno listala po knjigi in brala:

Ljubov Vasiljevna Ivanova, spoznal 15. maja, poročil 16. maja, ločil 30. maja. Spodaj pa pesem Balmonta:

Se srečata, se vidita — in srei že prepevata, trepeteta, priznavata... Poljub — — — Drug k drugemu privita drhtita, kopnita, in v eno se topita v ljubezni strastni, vroči, da nič ju več ne loči.

In nekoliko dalje:

Nina Petrovna Gurjanova. Srečal 5. julija, poročil 8. julija, ločil 10. oktobra. Pod tem:

Vsako čutenje je polno tajne muke, in vsak, ki ljubil je, je tudi plakal: pa naj je ljubil morje z divjimi valovi, naj daroval ženam srce je svoje.

Lermontov.

»Da, da,« je vzdihnil »speci« v ljubezni, »vse te žene so začele s tem, da so izgubile glavo; toda vse so jo strašno hitro zopet našle...«

Tanja je listala dalje.

»Ničesar zahtevati in vse dobiti, to je velika skrivnost ljubezni... Ljubezen je zmaga manj ljubečega nad tistim, ki bolj ljubi... Revolucija Antonovna Krivousova, srečal 12. maja, ločil 13. maja...«

Smehljaje se je pokazala Tanja ta zapisek strokovnjaku v ljubezni in ga vprašala:

»Kako pa je bilo to?«

»Oh, tej je bilo šele sedemnajst let, neka komso-

molka. Dala se je takoj ločiti, ko je zvedela, da sem bil beli častnik, na ideološki osnovi tako rekoč. Z menoj ima otroka s prav novomodnim imenom: »Na straži!« K njegovemu oktobranju² me niso niti povabili. Zdrav fantiček! Piše se, »Na straži Vitaljevič«. Smešno zveni, če nismo tega vajeni, kaj ne?«

»Zakaj hočete zopet zbežati od mene?« je vprašal profesor Orlov Tamaro, ko je opazil, kako se je stisnila k steni, da bi je ne videl. Prijel jo je za roko. Minilo je že teden dni, kar jo je zadnjikrat videl, in zopet mu je njena svojevredna lepota zbudila prav posebno pozornost. Na njeni pojavi je bilo nekaj, kar jo je takoj med vsemi drugimi odlikovalo, četudi se je oblačila prav preprosto in skromno. Ali to preprosto krilo in ta neokrašena rumena blaza — oboje je bilo tako dobro sežito in se je tako dobro prilegalo njeni nežni postavi in tudi krasna črta njenega vratu se je tako jasno odbijala od njenih lahno valovitih las, da je profesor takoj zopet izgubil glavo.

»Tamura...« je hotel začeti.

»Govorila bom z vami le pod pogojem,« ga je prekinila, »če ne boste niti z besedo omenili svojih čustev do mene! Menim, da so vsi okoli mene izgubili pamet. Vsi mi govorijo le o svojih čustvih do mene, čeprav to danes ni prav nič več moderno. Sem pač pravo nasprotje pravilom tega življenja! Toda moški tovariši mi hodijo vsi v past. Znanilka lepote sem, lepote v življenju, ki so jo vsi tako neusmiljeno izgnali!«

¹ Specialist.

² Komunistični obred kot nadomestilo za krst.

Celoletna naročnina na: Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.— ali mesečno Din 11.— Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.— ali mesečno Din 13.— Jugoslovanska knjižarna Kosmos.